

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 172 (XVI) — Nr. 298 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 5 aprilie 2004

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE
86.	— Ordin al ministrului integrării europene pentru publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Memorandumului de finanțare ISPA „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău” 1-80

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

ORDIN

**pentru publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Memorandumului de finanțare
ISPA „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare
a apelor uzate în municipiul Bacău“*)**

În temeiul prevederilor art. 18 și 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările ulterioare,
în baza prevederilor art. 6 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 734/2003 privind organizarea și funcționarea
Ministerului Integrării Europene, cu modificările ulterioare,
în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (2) din Legea nr. 590/2003 privind tratatele,

ministrul integrării europene emite următorul ordin:

Art. 1. — Se dispune publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Memorandumului de finanțare ISPA „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău“, semnat de partea comunitară la data de 1 septembrie 2003 și de partea română la data de 5 martie 2004.

Art. 2. — Cheltuielile aferente costurilor neeligibile incluse în planul de finanțare prevăzut în anexa nr. II la memorandumul de finanțare, precum și costurile legate de

operațiunile bancare efectuate în România referitoare la transferul fondurilor ISPA și al celor de cofinanțare, aferente măsurii, de la agenția de implementare la contractori, respectiv speze, comisioane și alte costuri care pot apărea în legătură cu acestea, se suportă din surse proprii ale beneficiarului final.

Art. 3. — Compartimentul juridic din cadrul Ministerului Integrării Europene va urmări punerea în aplicare a prezentului ordin.

Ministrul integrării europene,
Alexandru Fărcaș

București, 16 martie 2004.
Nr. 86.

*) Ordinul nr. 86/2004 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 298 din 5 aprilie 2004 și este reprodus și în acest număr bis.

MEMORANDUM DE FINANȚARE*)

între Guvernul României și Comisia Europeană privind asistența financiară nerambursabilă acordată prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare pentru măsura „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău, județul Bacău, România“

Comisia Europeană, denumită în continuare *Comisia*, acționând pentru și în numele Comunității Europene, denumită în continuare *Comunitatea*, reprezentată de către directorul general interimar pentru politici regionale, domnul Graham Meadows, pe de o parte, și Guvernul României, denumit în continuare *Beneficiarul*, pe de altă parte,

au convenit următoarele :

Articolul 1

Măsura la care se face referire în articolul 2, va fi implementată și finanțată din resursele bugetare ale Comunității în conformitate cu prevederile cuprinse în prezentul memorandum. Măsura la care se face referire în articolul 2, va fi implementată cu respectarea condițiilor generale prevăzute în anexa la Acordul cadru semnat între Comisie și Beneficiar, completat cu prevederile prezentului memorandum și ale anexelor la acesta.

*Articolul 2***Identificarea măsurii**

Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare va contribui, sub forma asistenței financiare nerambursabile, la finanțarea următoarei măsuri așa cum este descrisă în Anexa nr. I:

<u>Numărul măsurii:</u>	2002/RO/16/P/PE/018
<u>Denumirea măsurii:</u>	Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău, județul Bacău, România
<u>Durata:</u>	Data începerii: Data semnării memorandumului de finanțare de către Comisie
	Data finalizării: Până la 31 Decembrie 2009
<u>Localizare:</u>	Municipiul Bacău, județul Bacău
<u>Grupa:</u>	Bazinul hidrografic Bistrița/Siret

*) Memorandumul de finanțare este reprodus în facsimil.

*Articolul 3***Angajament**

1. Cheltuiala publică sau echivalentă maximă care va fi luată în considerare pentru calcularea asistenței financiare nerambursabile va fi de 52.006.000 euro;
2. Ponderea asistenței acordate de Comunitate pentru această măsură este stabilită la 75% din cheltuielile publice totale sau echivalente, conform celor indicate în planul de finanțare din anexa nr. II.
3. Valoarea maximă a asistenței asigurate prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare este fixată la 39.004.500 euro;
4. O sumă de 27.303.150 euro este angajată din bugetul pe anul 2003 din linia bugetară B7-020. Angajamentele privind tranșele ulterioare se vor baza pe planul de finanțare inițial sau revizuit pentru proiectul respectiv, în funcție de stadiul implementării proiectului și de disponibilitățile bugetare.

*Articolul 4***Plățile**

1. Asistența comunitară va acoperi plățile referitoare la măsura pentru care s-au făcut angajamente valabile din punct de vedere juridic de către beneficiar și pentru care s-a alocat în mod specific finanțarea necesară. Aceste plăți trebuie să fie aferente lucrărilor descrise în anexa nr. I.
2. Plățile efectuate înainte de data semnării memorandumului de finanțare de către Comisie nu sunt eligibile pentru asistența prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare.
3. Măsura descrisă în anexa nr. 1 și plățile efectuate de autoritatea responsabilă cu implementarea acestei măsuri se vor încheia nu mai târziu de 31 decembrie 2009.

Raportul solicitat pentru efectuarea plății finale va fi înaintat în maximum 6 luni de la această dată.

4. Plata în avans este stabilită la 7.800.900 euro, și va fi transferată după-cum urmează:
  - o sumă de 3.900.450 euro va fi platită după semnarea prezentului memorandum de către beneficiar;
  - diferența se va achita după semnarea contractului de lucrări principale, care va fi avizat de către Beneficiar și Comisie, după înaintarea

planului final de achiziții, precum și după îndeplinirea altor condiții specificate în art. 8 pct. 3.

5. În conformitate cu prevederile din anexa nr. III.1, secțiunea a III-a, pct. 5, Comisia va accepta pentru această măsură o valoare totală a plăților în avans și intermediare reprezentând 90 % din totalul asistenței financiare nerambursabile acordate.

Articolul 5

Respectarea legilor și politicilor Comunității

Măsura se va realiza cu respectarea prevederilor relevante stabilite în Acordurile Europene și va contribui la punerea în aplicare a politicilor comunitare, în special a celor referitoare la protejarea și îmbunătățirea stării mediului.

Articolul 6

Proprietatea intelectuală

Beneficiarul și autoritatea responsabilă cu implementarea menționată la punctul 3 din anexa nr. I, se vor asigura în ceea ce privește obținerea tuturor drepturilor de proprietate intelectuală pentru studii, schițe, planuri, publicitate și pentru alte materiale produse în legătură cu planificarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurii. Acestea vor garanta accesul și dreptul de a utiliza astfel de materiale de către Comisie sau orice alt organism sau persoană delegată de Comisie. Comisia va utiliza aceste materiale numai în scop propriu.

Articolul 7

Permise și autorizații

Orice tip de permise, și/sau autorizații necesare pentru implementarea măsurii trebuie să fie eliberate de autoritățile competente ale Beneficiarului la timp și în conformitate cu legislația națională.

Articolul 8

Condiții specifice referitoare la măsură

Fără a se aduce atingere condițiilor generale prevăzute în anexa nr. III, asistența financiară nerambursabilă acordată din partea Comunității se află sub rezerva următoarelor condiții:

1. Condiții privind evaluările și situația activelor:

Comisia își rezervă dreptul de a revizui valoarea asistenței pentru ISPA stabilită la art. 3, dacă în termen de cinci ani de la data finalizării lucrărilor condițiile de exploatare (tarife, venituri, etc) diferă în mod semnificativ față

de evaluările inițiale făcute pentru stabilirea nivelului asistenței financiare nerambursabile și/sau există o modificare substanțială care:

- (a) afectează natura exploatării sau condițiile de implementare, sau oferă unui organism public sau privat un avantaj nejustificat, și
- (b) rezultă fie din modificarea formei de proprietate asupra oricărei părți a infrastructurii finanțate, fie din încetarea sau modificarea esențială a aranjamentelor de exploatare.

Țara beneficiară va informa Comisia asupra oricărei modificări și se va cere acordul prealabil din partea Comisiei pentru aceste modificări.

În cazul în care este încheiat un contract de concesiune pentru serviciile din domeniul apei potabile și apei uzate sau este încheiată o altă formă de participare a sectorului privat, Comisia își rezervă dreptul de a verifica acest contract, pentru a se asigura că asistența financiară se derulează strict în beneficiul populației.

2. Condiția privind viabilitatea:

Asistența financiară nerambursabilă a comunității pentru măsură este acordată sub rezerva punerii la dispoziție de către autoritățile implicate a unor resurse suficiente pentru asigurarea exploatării și întreținerii eficiente a activelor.

3. Condițiile care trebuie îndeplinite înaintea plății celei de-a doua tranșe a avansului, suplimentare față de condițiile prevăzute în alin.4 din articolul 4:

- (a) a fost semnat un acord de împrumut cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) pentru cofinanțarea investițiilor incluse în măsură;
- (b) prezentarea de către Beneficiar a planului de achiziție final, care trebuie aprobat de către Comisie;
- (c) un manager de proiect și o unitate de implementare a proiectului a fost stabilită în conformitate cu termenii de referință acceptați de Comisie și de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare;
- (d) beneficiarul final a crescut tariful combinat pentru apă și apă uzată cu 30% în termeni reali în 2003, comparativ cu "Tariful inițial" ajustat cu inflația. "Tariful Inițial" reprezintă tariful la 1 Aprilie 2003.

4. Condiții care trebuie să fie îndeplinite înaintea efectuării plăților intermediare ulterioare:

- (a) Comisia primește dovada că:

- (i) apa industrială uzată este pretrată adecvat, în concordanță cu directivele europene și legislația română și/sau reciclată în mod corespunzător;
  - (ii) pretratarea apelor industriale uzate este monitorizată și aplicată de către autoritățile de mediu competente;
  - (iii) încărcarea efluentului provenit din industrie nu este daunător tehnologiei proiectate pentru stația de epurare;
  - iv) va fi completat un inventar al marilor poluatori din agricultură situați în amonte și aval de Bacău și stabilite planuri de conformare cu toți acești poluatori;
  - (v) taxe corespunzătoare vor fi introduse pentru industrie, bazate pe cantitatea și calitatea efluentului produs și pe costurile de tratare.
- (b) beneficiarul final a crescut până la 31 decembrie 2004 tariful combinat pentru apă și apă uzată cu mai mult de 30% în termeni reali, comparativ cu "Tariful inițial" ajustat cu inflația. "Tariful Inițial" reprezintă tariful la 1 ianuarie 2004.
- (c) a fost prezentat un plan de management al apei la nivel de bazin pentru zona de captare, care să confirme că nu există prevăzute alte proiecte, care ar putea să pericliteze durabilitatea proiectului.

5. Condiții ce trebuie îndeplinite înainte de plata finală:

- (a) prezentarea de către beneficiarul final, până la data de 31 mai 2007 a unui program specific de exploatare și întreținere care va fi agreat de Comisie. Programul se va derula pe o perioadă de 10 ani începând cu iunie 2008;
- (b) Comisia va primi dovada că a fost implementată o soluție pentru dispunerea nămolului provenit de la stația de epurare, în concordanță cu directivele europene;
- (c) a fost actualizat un master plan pentru serviciile de furnizare apă potabilă și canalizare, care să indice prioritățile investițiilor și să asigure conformarea cu directivele europene din sectorul apei și apelor uzate;
- (d) Comisia primește dovada că au fost finalizate planurile de conformare pentru marii poluatori din agricultură (inclusiv pentru ferma de porcine S.C. SUINPROD SA Bacău – Gălbeni), situați în aval și amonte de Bacău și calitatea efluentului descărcat de poluatorii din agricultură corespunde standardelor din legislația europeană și românească;

Articolul 9

Prevederile referitoare la implementare, descrise în anexele la acest memorandum de finanțare formează parte integrantă din prezentul memorandum.

Neconcordanțele cu condițiile și prevederile referitoare la implementare vor fi tratate de către Comisie conform procedurilor stipulate în anexa nr. III.1, secțiunea a VIII-a.

Articolul 10

Textul autentic al acestui memorandum de finanțare este prezentul document semnat mai jos.

Semnat la București la .....și la Bruxelles la 1.09.2003.

Pentru Beneficiar,

Alexandru Fărcaș
coordonator național ISPA
ministrul integrării europene

Pentru Comunitate,

Graham Meadows
director general interimar

Lista anexelor

Anexa I	Descrierea măsurii
Anexa II	Plan de finanțare
Anexa III	
Anexa III.1	Prevederi financiare privind implementarea ISPA
Anexa III.2	Prevederi privind eligibilitatea cheltuielilor pentru măsurile finanțate prin ISPA
Anexa III.3	Model de cerere de plată, pentru raportarea progresului financiar și fizic și pentru solicitarea de modificări
Anexa III.4	Sisteme de management și control a asistenței nerambursabile acordate de ISPA și proceduri pentru corecții financiare
Anexa III.5	Acord cu privire la neregulile și la recuperarea sumelor încasate eronat prin ISPA
Anexa III.6	Cerințe privind informarea și publicitatea

ANEXA nr. I

DESCRIEREA MĂSURII

« Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău, județul Bacău, România »

Codul măsurii: 2002/RO/16/P/PE/018

1. DENUMIREA MĂSURII

Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău, județul Bacău, România

2. AUTORITATEA CARE PREZINTĂ CEREREA (coordonatorul național ISPA)

2.1. Numele: Alexandru Fărcaș, ministrul integrării europene

2.2. Adresa: Ministerul Integrării Europene
Direcția de Coordonare a programelor PHARE, ISPA și
SAPARD
Eugen Teodorovici, director
Str. Apolodor 17, latura Nord, Sector 5, București, România

Telefon: +40-1-301.16.23

Fax: +40-1-301.16.26

E-mail: eugen.teodorovici@mie.ro

3. AUTORITATEA RESPONSABILĂ CU IMPLEMENTAREA (conform celor definite în secțiunea a II-a (2) din anexa nr. III.2)

3.1. Denumirea: Oficiul de Plăți și Contractare PHARE
Ministerul Finanțelor Publice

3.2. Adresa: Bvd Magheru 6-8, Sector 1, București, România

în cooperare cu:

3.3 Denumire: Ministerul Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului
Direcția de Coordonare a Implementării Fondurilor
Europene - Unitatea ISPA

3.4 Adresa: Bvd Libertăți 12, Sector 5, București, România

4. BENEFICIARUL FINAL (în cazul în care acesta este alt organism decât autoritatea menționată la pct. 3):

4.1. Denumire: Regia Autonomă de Gospodărire Comunală (RAGC)
Bacău

4.2. Adresa: Str. Narciselor Nr. 14, 5500 Bacău, județul Bacău,
România

5. LOCALIZARE

5.1. Țara Beneficiară: România

5.2. Regiune: Județul Bacău

6. DESCRIERE

6.1. General

Măsura constă în realizarea de investiții privind tratarea și distribuția apei potabile, colectarea și epurarea apelor uzate în municipiul Bacău. Cu aproximativ 213.000 locuitori, municipiul Bacău este al 12-lea ca mărime în România, fiind situat în partea de est a României, în apropierea munților Carpați. Bacău este situat pe râul Bistrița, care se vărsă în Siret la aproximativ 5 km în aval de Bacău. Râul Siret se varsă în Dunare și prin aceasta în final în Marea Neagră.

Gestionarea serviciilor din domeniul apei și apelor uzate este în responsabilitatea Regiei Autonome de Gospodărie Comunală (RAGC) Bacău. Este prevăzut că populația municipiului va crește la 220.000 de locuitori în 2010 și la 230.000 de locuitori în 2020. Municipiul intenționează să extindă rețeaua de canalizare cu 30 km. în următorii 25 de ani, în scopul deservirii în procent de 100% a populației. Municipiul are în plus ca obiectiv, extinderea rețelei de alimentare cu apă în comunele suburbane și estimează să furnizeze apă potabilă pentru aproximativ 295.000 de locuitori până în anul 2025. Bacău a beneficiat deja de intervenții substanțiale în cadrul PDUM II (Programul de Dezvoltare al Utilităților Municipale), pentru modernizarea și reabilitarea stațiilor de pompare, a surselor de apă existente și rețelei de distribuție a apei potabile.

6.2. Componentele măsurii

În cadrul măsurii ISPA au fost incluse următoarele componente.

A) Colectarea și tratarea apei potabile

Necesarul curent de apă potabilă este acoperit de o producție medie zilnică de 72.000 m³ din surse de apă subterană, extrasă din 6 câmpuri de extracție din jurul Bacăului și din 28.000 m³ proveniți din ape de suprafață. Apa de suprafață este provenită din lacul Poiana Uzului și transferată spre Bacău, după tratarea în stația de tratare Cărăboia, care este situată în bazinul râului Trotuș. Stația de tratare acoperă pe lângă Bacău și nevoile de apă potabilă în Valea Trotușului, utilizând o treime din capacitatea lacului. Totuși, stația de tratare este supradimensionată și este necesară reabilitarea ei în totalitate în perioada următoare.

Efluentul de ape uzate urbane și industriale din amonte, ca și deșeurile urbane și industriale depozitate în zona de captare amenință masa de apă

subterană din câmpurile de extracție din jurul municipiului Bacău. În plus, fragilitatea este dată și de exploatarea intensivă din trecut, care a redus capacitatea de filtrare. O calitate a apei, care să respecte cerințele directivei europene privind apa potabilă, poate fi obținută doar dacă exploatarea apei subterane va fi redusă cu cel puțin 65%, până la 27.000 m³ pe zi. Chiar după o semnificativă creștere a tarifului și a finalizării contorizării primare, cererea de apă după realizarea măsurii în 2008 este estimată să fie cel puțin 62.000 m³ pe zi, prevăzând un potențial maxim al resurselor de apă de 77.000 m³ pe zi. În scopul acoperirii acestor nevoi s-a dovedit în urma evaluării alternativelor existente, că este mult mai eficient să se extindă capacitatea sursei de apă de suprafață provenită din Lacul Poiana Uzului, luând în considerare avantajele oferite de condițiile gravitaționale și de calitatea deosebită a apei. Aceasta necesită parțial o nouă construcție și parțial reabilitarea aducțiunii principale, precum și construirea unei noi stații de tratare a apei potabile în apropierea municipiului Bacău pe amplasamentul rezervoarelor de la Barati.

Componenta A.1: Construcția și reabilitarea aducțiunii principale care face legătura între Bacău și sursa de apă de suprafață lacul Poiana Uzului.

Apa din lacul Poiana Uzului nu este afectată de activitățile antropogenice, domestice și industriale. Lacul artificial are o capacitate totală de captare de aproximativ 90 milioane m³ și o medie anuală de absorbție de 120 milioane m³.

Noua captare a apei brute va fi situată la baza barajului de la Poiana Uzului, compusă dintr-o conductă cu DN 1200 și va include o camera operațională cu valve de siguranță. Apa brută va fi transferată apoi gravitațional printr-o nouă conductă cu DN 1000, de la Poiana Uzului până la cel mai înalt punct, Moinești, situat la 20,3 km. față de punctul de captare. O nouă stație de pompare din apropierea acestui punct va compensa temporar insuficiențele "naturale" ale debitelor gravitaționale, în concordanță cu nivelul apelor din lac, și ale cerințelor temporare de apă ale municipiului Bacău. O unitate de preoxidare situată în același loc, va limita dezvoltarea în interiorul conductei a biofilmelor, care ar putea deveni excesivă luând în considerare lungimea aducțiunii existente și rămase în funcțiune. În continuare, transferul apei dinspre Moinești către microhidrocentrala Stejaru de Jos va fi făcută printr-o conductă de 23,6 km. cu DN 800. Stația electrică va transforma un important surplus de încărcare hidraulică disponibilă, funcționând 24 de ore și 365 zile pe an. Energia generată (lunar între 360 și 450 MW.h) va fi transferată către stația de pompare Moinești și va acoperi nevoile de funcționare ale acesteia. Apa brută va fi transportată în continuare gravitațional prin conducta deja existentă cu DN 800, care va fi parțial reabilitată, la intrarea în stația de tratare Barati, situată la 61,9 km. față de punctul de captare.

Componenta A.2: Construcția noii stații de tratare a apei potabile (STAP)

situat în Barati, în amonte de Bacău, locul viitoarei stații de tratare domină zona apropiată, unde se găsesc rezervoarele de la Barati, suprafața de teren disponibilă fiind de aproximativ 2 ha. Costurile pentru achiziția terenului nu vor fi eligibile din fondurile ISPA. Viitoarea stație de tratare a apei va produce un volum maxim de 730 l/s, reprezentând 63.000 m³/zi. În condiții medii stația de tratare a apei va trata aproximativ 56.000 m³/zi, reprezentând 650 l/s. Datorită calității bune a apei brute, tratarea poate fi făcută foarte ușor. În prezent apa de suprafață conține doar foarte puține elemente nedorite (concentrația de fier este mai mare de 0.2 mg/l, coliformi și bacterii). Stația de tratare a apei va include dotare completă cu echipament de laborator, care va permite analiza detaliată a compoziției apei. Componenta "construcția noii stații de tratare a apei potabile" include SCADA, filtre gravitaționale rapide și echipamente pentru coagulare, clorinare, detectarea pierderilor etc.

B) Colectarea și epurarea apelor uzate

Componenta B.1: Reabilitarea rețelei de canalizare

Lungimea totală a rețelei de canalizare, în prezent în sistem combinat, este de 258 km. și conectează în prezent 86% din populația municipiului Bacău. Aproximativ 80 km. din rețeaua de canalizare are o vechime de peste 30 de ani și necesită o supraveghere atentă. În urma inspecțiilor CCTV, RAGC Bacău a identificat necesitatea înlocuirii a 7,3 km de conductă DN 400 mm., 3,5 km. de conductă DN 500 mm. și 0,6 km de conductă DN 600 mm. (11,4 km în total). Această reabilitare este concentrată în secțiunile cele mai critice. În viitor tehnicile video în situ și programe hidraulice vor ajuta la determinarea potențialelor deficiențe în rețeaua existentă. Îmbunătățirea controlului pierderilor, operativității și calității reparațiilor și controlului presiunii în rețea ar putea duce la o dezvoltare a rețelei și la o mai bună gestionare a activelor. Extinderea rețelei nu este acoperită din fondurile ISPA, dar va fi finanțată din sursele proprii ale RAGC Bacău. Defectele majore identificate sunt subdimensionarea diametrelor conductelor rețelei și spărturile la îmbinările acestora, care conduc la frecvente blocaje și creșterea debitelor de infiltrație și exfiltrație. Măsura este destinată să reducă infiltrațiile actuale cu aproximativ 20%, ceea ce înseamnă 10.000 de m³ pe zi.

Această componentă include achiziționarea de echipamente cum ar fi: utilaje de spălare a canalizării, camere pentru inspecții și programe hidraulice pentru canalizare.

Componenta B.2: Reabilitarea stației de epurare a apelor uzate (SEAU)

SEAU Bacău este situată în aval de municipiu pe malul drept al râului Bistrița. Construcția SEAU a început în anul 1967. În prezent SEAU nu respectă standardele directivei nr. 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane. SEAU este supradimensionată pentru nevoile viitoare ale

municipiului Bacău, incluzând echipamente vechi și uzate moral, având eficiență mică de epurare și consumuri mari de energie. Nu există facilități pentru gestionarea nămolului. Nămolul este dispus în prezent în lagune.

În ceea ce privește încărcarea hidraulică, SEAU va fi reabilitată pentru un debit mediu anual pe vreme uscată de 670 l/s (58.000 m³/zi). Aceasta ia în considerare faptul că până în 2008 consumul de apă va scădea la aproximativ 140 l/om/zi.

În ceea ce privește încărcarea biologică, stația va fi reabilitată pentru 295.000 locuitori echivalenți (l.e.), din care 79% provin din surse casnice.

Stația de epurare a apelor uzate (SEAU) reabilitată va îndeplini standardele stabilite de directiva privind epurarea apelor uzate urbane pentru descărcarea în cursuri de apă din zone nesensibile (epurare secundară). Stația reabilitată va permite îmbunătățirea eficienței procesului pentru a îndeplini cerințele în cazul descărcărilor în cursuri de ape sensibile, dacă aceasta va fi necesară în viitor. Reabilitarea va ține cont de avantajul oferit de supradimensionarea bazinelor de aerare și va pregăti aceste facilități pentru realizarea procesului de denitrificare într-o etapă viitoare, prin compartimentarea bazinelor în două zone diferite.

O revizuire a încărcărilor hidraulice și cu poluanți a SEAU va fi realizată înaintea pregătirii documentelor de licitație. Această revizuire necesită instalarea de echipamente pentru măsurarea debitelor de intrare în SEAU, instalarea de echipamente automate de prelevare a probelor și facilități adecvate de analiză a apei uzate, precum și inventarierea debitelor de ape uzate industriale. În scopul accelerării procesului de contractare a lucrărilor pentru SEAU, RAGC este de acord să finanțeze aceste investigații din surse proprii. Costurile aferente acestor activități, nu vor fi eligibile din fondurile ISPA. Această revizuire va fi realizată înainte de contractarea asistenței tehnice acordată în cadrul măsurii ISPA, care se va baza pe aceste rezultate.

C) Asistența tehnică, supervizarea pe parcursul implementării și publicitatea

Vor fi întreprinse următoarele activități:

C.I Asistența tehnică pentru achiziții și implementarea proiectului

Pregătirea documentelor de licitație

Aceasta va include:

- verificarea și aprobarea proiectării hidraulice revizuite și încărcarea cu poluanți a SEAU, care a fost executată înaintea începerii măsurii ISPA, de către un consultant contractat de RAGC Bacău;
- pregătirea documentelor de licitație pentru componentele de lucrări, care includ documente de licitație conform cărții galbene pentru

SEAU și stația de tratare a apei potabile și document de licitație conform cărții roșii pentru alte contracte de lucrări;

- sprijin pentru UIP în procesul de licitație, evaluare și atribuirea contractelor;
- sprijin pentru UIP în pregătirea rapoartelor de progres ale proiectului și monitorizarea informațiilor privind indicatorii de performanță;
- sprijină UIP în avizarea documentelor de licitație pentru lucrări și a dispozițiilor manualului de operare și pregătire a personalului companiei de utilități în operarea noii infrastructuri construite/reabilitate;
- sprijină RAGC în elaborarea metodologiei de operare a bunurilor stației de tratare a apei potabile;
- sprijină compania de apă cu privire la dezvoltarea/întreținerea rețelei de canalizare;
- sprijin pentru UIP în procesul de licitație, evaluare și atribuirea contractelor;
- pregătirea și aprobarea documentelor de licitație pentru lucrări;

Asistență pentru problemele specifice ale proiectului, incluzând îndeplinirea condiționalităților de la Art. 8:

- consultanță și cursuri de pregătire pentru UIP în vederea elaborării planului de monitorizare a apelor uzate industriale și în aplicarea cerințelor de pretratare;
- consultanță și cursuri de pregătire pentru UIP în vederea elaborării strategiei de dispunere în siguranță a nămolului;
- consultanță și cursuri de pregătire pentru UIP în vederea elaborării planului de management de mediu;
- revizuieste master planul la finalul măsurii ISPA și reevaluează costurile generale privind conformarea cu directivele europene în domeniul apei;

C.II Supervizarea pe parcursul implementării: un inginer de supervizare FIDIC va fi la post pentru supervizarea implementării lucrărilor și va acționa ca inginer FIDIC pentru supravegherea celor trei contracte de lucrări. Inginerul supervisor va asista UIP în următoarele activități:

- asigură îndeplinirea de către constructori a obligațiilor cu privire la dispozițiile manualului de operare și pregătire a personalului

companiei de utilități în operarea noii infrastructuri construite/reabilitate;

- dezvoltarea strategiei de operare și întreținere în scopul optimizării procesului de gestionare a bunurilor;

C.III Publicitatea pentru proiect:

- aceasta va include atât publicitatea pentru contribuția Uniunii Europene la măsura ISPA, cât și campania de conștientizare cu privire la îmbunătățirea calității serviciilor ca urmare a investițiilor. Aceasta va fi importantă pentru a sprijini acceptarea de către populație a creșterilor necesare de tarif. Activitățile asociate acestei acțiuni vor fi administrate de RAGC Bacău care are capacitatea să pregătească rezumate pentru nevoile de conștientizare a publicului și să dezvolte o capacitate cât mai bună de a prezenta problemele privind relațiile cu publicul. Suplimentar, în scopul îndeplinirii cerințelor de publicitate ale Comisiei Europene, consultantul va elabora și asista UIP în implementarea planului de promovare. Planul va cuprinde printre altele:
  - comunicate de presă (cel puțin o dată pe an);
  - prezentări scrise/audio/video în media locală /națională (cel puțin o dată pe an);
  - o broșură după finalizarea măsurii care să prezinte obiectivele, realizarea practică și rezultatele. În toate ocaziile o atenție deosebită va fi acordată prezentării sprijinului acordat de Uniunea Europeană (incluzând emblema UE).
  - un chestionar final completat de populația locală – ca beneficiar final al serviciilor – după finalizarea activității RP (relații cu publicul), evaluarea rezultatelor obținute, precum și progresele realizate.

7. OBIECTIVE

Obiectivul general al măsurii este îmbunătățirea infrastructurii de mediu în municipiul Buzău, România, țara candidată în procesul de aderare la Uniunea Europeană, ca scop în realizarea obligațiilor stabilite în Parteneriatul de Aderare.

Măsura ISPA este în concordanță cu prioritățile Strategiei ISPA pentru sectorul de mediu, stabilind ca țintă orașele principale cu peste 100.000 de locuitori.

Măsura va realiza următoarele obiective:

Cu privire la componenta de apă potabilă:

- furnizarea apei potabile va respecta standardele prevăzute de directiva pentru apă potabilă nr. 98/83/CE;
- contribuții la implementarea directivei cadru de apă nr. 2000/60/CE prin creșterea eficienței utilizării apei, îmbunătățind gestionarea resurselor în concordanță cu cererea existentă;
- pentru noua aducțiune, utilizarea la maximum a potențialului gravitațional, inclusiv exploatarea pentru producția de energie, va face sistemul mult mai eficient, va reduce costurile de pompare și va crește semnificativ calitatea apei.
- eliminarea riscurilor serioase privind sănătatea populației rezultate din amenințările din punct de vedere al mediului la adresa surselor subterane de apă, prin dezvoltarea unor surse de apă cu grad mare de durabilitate și calitate corespunzătoare.

Cu privire la componenta de apă uzată:

- concordanța cu standardele directivei nr. 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane și descărcarea în cursurile de apă nesensibile;
- reducerea riscurilor privind sănătatea populației din municipiul Bacău prin reabilitarea rețelei de canalizare;
- depozitarea în siguranță a nămolului în concordanță cu directiva nr. 86/278/CEE.

În prezent, în municipiul Bacău, nu se îndeplinesc cerințele directivelor menționate mai sus, și nici ale autorizațiilor eliberate de autoritățile române de mediu.

7.1. Indicatori fizici

Indicatorii cheie, așa cum sunt prezentați în tabelul următor, vor fi utilizați pentru monitorizarea progreselor fizice pe parcursul fazei de construcție a proiectului. Deoarece proiectarea finală a unor componente ale măsurii va fi realizată de constructor, mărimi cum ar fi lungimea fizică, precum și unele titluri prezentate în tabel sunt indicative. O listă finală a indicatorilor fizici va fi propusă pentru monitorizare, după ce proiectarea pentru diferitele componente va fi finalizată.

Indicatori fizici <u>Rezultate</u>	Unitate de măsură (m, nr.)	Lungime / Număr
APĂ POTABILĂ		
A. Construcția stației de tratare Barati		
Unitatea de pretratare	nr.	1
Echipament de coagulare-floculare	nr.	1
Decantoare	nr.	3
Filtre gravitaționale rapide cu nisip	nr.	3
Post-clorinare	nr.	1
Stații de dozare	nr.	1
Clădiri	nr.	1
Echipament de detectare a pierderilor	nr.	1
Conductă	nr.	1
Echipament de laborator	nr.	1
Echipament de transport	nr.	1
SCADA	nr.	1
Inversor Gherăiești	nr.	1
Analizor on line pentru măsurători	nr.	1
B. Aducțiunea principală		
Echipamente de preoxidare	nr.	1
Stație de pompare	nr.	1
Microhidrocentrală	nr.	1
Conexiunea primară pentru apă brută	nr.	20
Punct de măsurare a clorului residual în rețea	nr.	6
Conducta DN 1000	nr.	20.3 km
Conducta DN 800	nr.	23.6 km

Vană întreținere	nr.	1
SCADA	nr.	1
COLECTAREA ȘI EPURAREA APEI UZATE	nr.	
C. Reabilitarea rețelei de canalizare		
Înlocuirea colectorilor pentru sistemul unitar 400mm	km	cca.7.3
Înlocuirea colectorilor pentru sistemul unitar 500mm	km	cca.3.4
Înlocuirea colectorilor pentru sistemul unitar 600mm	km	cca.0.6
Înlocuirea colectorului principal 1800mm	km	cca.0.1
Controlor Vortex	nr.	1
Utilaj pentru săpare șanțuri	nr.	1
Computere și programe pentru rețeaua de canalizare	nr.	1
Utilaj pentru spălarea canalizării	nr.	1
Camere video pentru inspecție	nr.	1
D. Reabilitarea Stației de epurare a apelor uzate	nr.	
Lucrări pentru facilități de intrare	nr.	1
Reabilitarea decantoarelor primare	nr.	2
Reabilitarea decantoarelor secundare	nr.	4
Reabilitarea decantoarelor primare pentru stocarea apei pluviale	nr.	2
Reabilitarea bazinelor de aerare	nr.	2
Lucrări pentru echilibrare hidraulică la intrare	nr.	1
Stații intermediare de pompare	nr.	1
Modificarea și finalizarea etapei biologice	nr.	1
Transformator și echipament electric	nr.	1
Reabilitarea îngroșătoarelor de nămol	nr.	2
Reabilitarea fermentatoarelor de nămol	nr.	4
Unitate de deshidratare a nămolului	nr.	1

Stație termală	nr.	1
Laborator	nr.	1
Lucrări pentru monitorizare, automatizare și comandă	nr.	1

Indicatorii de performanță propuși sunt următorii:

Indicatori de performanță	Înainte de ISPA	După ISPA
<i>Tratarea apei potabile</i>		
Calitatea apei potabile respectă directiva CE privind apa potabilă nr. 98/83/CE	Nu se respectă directiva nr. 98/83/CEE pentru o serie de parametri	Respectarea în totalitate a directivei nr. 98/83/CEE
<i>Colectarea și epurarea apelor uzate</i>		
Infiltrații în rețeaua de canalizare	12.000 m ³ /zi	10.000 m ³ /zi
Performanțele SEAU comparativ cu directiva CE nr. 91/271/CEE (descărcări în cursuri de ape nesensibile)	Nu se respectă directiva CE privind epurarea apelor uzate urbane	Respectă directiva CE privind epurarea apelor uzate urbane (epurare secundară respectă directiva CE privind epurarea apelor uzate urbane)

Pentru descărcările din SEAU sunt stabilite următoarele procente de reducere (tbc):

Agent	Red. % 	Înainte mg/l	După mg/l	Intrare Mg/l
BOD (Consumul biologic de oxigen)	57%	47	20	81
COD (Consumul chimic de oxigen)	8.7%	137	125	317
SS (Suspensii Solide)	36%	47	30	81
Azot	9%	11	< 10	14
Fosfor	N/A	1	1	1

8. PROGRAMUL DE LUCRU

Programul de lucru orientativ pentru fiecare componentă este următorul:

Componenta	Licitație	Semnare contract	Finalizare
Asistență tehnică incluzând pregătirea documentelor de licitație și supervizarea conform FIDIC pe parcursul implementării	octombrie 2003	aprilie 2004	mai 2008
Reabilitarea stației de epurare a apelor uzate	iunie 2004	martie 2005	martie 2008
Reabilitarea rețelei de canalizare	iunie 2004	martie 2005	decembrie 2006
Stație de tratare apă potabilă	noiembrie 2004	iunie 2005	mai 2008
Aducțiunea principală pentru apă brută	noiembrie 2004	iunie 2005	mai 2008

9. PRINCIPALELE ELEMENTE ALE ANALIZEI FINANCIARE**9.1. RIR (Rata internă de rentabilitate financiară) și VNA (Valoarea netă de actualizare)**

Rata internă de rentabilitate (RIR) a fost calculată pentru o perioadă de peste 30 ani utilizând numerarul suplimentar realizat prin creșterea în termeni reali a tarifului, costurile de investiții și economiile realizate de către proiect. Rata internă de rentabilitate (RIR) calculată este de 7% cu o valoare netă de actualizare (VNA) calculată de 22 milioane euro, folosind o rată de scont de 6%.

9.2. Principiul poluatorul plătește

Parametrii de calitate pentru apele uzate industriale deversate în rețeaua de canalizare sunt stabiliți în legislația română (NTPA 002) și sunt aplicați la nivel național. În scopul îndeplinirii acestor standarde este necesar ca cele mai multe dintre industrii să preepureze apele uzate înaintea deversării lor în sistemul de canalizare. Pentru nerespectarea standardelor sunt impuse penalități financiare. Compania de utilități, RAGC Bacău, a fost amendată de către autoritatea în domeniu, Administrația Națională Apele Române, în momentul în care calitatea efluentului nu a respectat parametrii impuși. Aceasta indică faptul că un sistem de monitorizare și penalizare este activ, cu toate că, se pare, sumele aplicate drept penalități, nu acționează încă în sens preventiv pentru eliminarea neconcordanțelor. Industria contribuie cu

maximum 21% la încărcarea cu poluanți a stației de epurare. Compania de utilități va beneficia de sprijin în cadrul componentei de asistență tehnică a măsurii în vederea dezvoltării unui sistem mai eficient de monitorizare a apelor uzate industriale. Industria folosește o mare cantitate de apă având sisteme de reciclare a apei (exemplu berării, ferme de animale și industrii de procesare, etc.) și chiar propriile surse de alimentare cu apă.

9.3. Tarife

Tariful pentru apă cuprinde componenta de apă și apă uzată, cuantumul pentru cea din urma reprezentând aproximativ 1/3 din tariful combinat.

Tariful va trebui crescut considerabil pentru a permite cofinanțarea investițiilor ISPA cât și asigurarea de resurse adecvate pentru operare și întreținere.

În valoare absolută, în prezent tariful (2002) pentru apă și apă uzată este de doar 0,281 euro/m³).

În scopul asigurării durabilității măsurii ISPA, o creștere suplimentară de tarif în termeni reali va avea loc în două faze: 30 % creștere în 2003 și 30% în 2004. Ajustarea tarifului cu inflația va trebui să aibă loc în mod regulat.

În ceea ce privește suportabilitatea, în 2003 taxele pentru apă reprezintă aproximativ 3,2% din venitul mediu disponibil pentru fiecare familie. Venitul mediu pe familie este în jur de 175 euro pe lună. Rata de suportabilitate va crește la cca. 3,5% în momentul aplicării noilor creșteri de tarif. Este așteptată o scădere la 2,9% în 2008, odată cu finalizarea procesului de contorizare primară și secundară, care combinat cu creșterea tarifului ar trebui să conducă la reducerea consumului de apă. O scădere semnificativă a consumului de apă este în concordanță cu tendințele manifestate în cadrul experiențelor similare din România de dinainte de anul 2000. În prezent consumul de apă se situează la 230 l/om/zi și este de așteptat că media consumului de apă va scădea la 140 l/om/zi în 2008.

Având în vedere presupunerile menționate, o rată de intervenție de 75% a fost considerată justificată, pentru a asigura viabilitatea financiară a măsurii. Aceasta ia în considerare că RAGC:

1. trebuie să realizeze viitoarele investiții privind extinderea rețelei de alimentare cu apă și a rețelei de canalizare;
2. va face față încărcărilor financiare suplimentare necesare pentru întreținerea noilor bunuri;
3. trebuie, în plus, să plătească împrumuturile financiare pentru investițiile din cadrul MUDP II.

9.4. Exploatare și întreținere

Proiecțiile care subliniază creșterea tarifului pentru a asigura durabilitatea prevăd creșterea considerabilă a costurilor de operare și întreținere. Un

fond de întreținere, reparații și dezvoltare înființat în cadrul MUDP II va continua să asigure resursele necesare pentru rambursarea împrumutului și pentru o exploatare și întreținere adecvată.

10. ANALIZA IMPACTULUI DE MEDIU

Reabilitarea stației de epurare a apelor uzate Bacău intră sub incidența anexei nr. II a directivei Consiliului nr. 85/337/CEE amendată prin directiva nr. 97/11/CE. O procedură adecvată de încadrare a fost întreprinsă și documentată. Procedura de încadrare a concluzionat că o procedură completă de evaluare a impactului asupra mediului (EIA) nu este necesară. Cu toate acestea, autoritățile române au solicitat opinia publicului cu privire la măsură și au primit sugestii pentru îmbunătățire. SEAU descarcă apele epurate în râul Bistrița, care nu este clasificat ca fiind un curs de apă sensibilă.

11. COSTURI ȘI ASISTENȚĂ (ÎN EURO)

A. Costuri indicative împărțite pe fiecare tip de cheltuială

ARTICOLUL:	COST TOTAL ELIGIBIL (EURO)	COST NEELIGIBIL (EURO)	COST TOTAL (EURO)
Taxe de planificare/proiectare	1.072.000	20.000	1.092.000
Achiziția terenului (1)	0	30.000	30.000
Pregătirea terenului	1.027.000		1.027.000
Lucrări principale	17.117.000		17.117.000
Utilaje și instalații	25.799.000		25.799.000
Asistență tehnică (inclusiv pregătirea documentelor de licitație și training)	1.440.000		1.440.000
Supervizare pe parcursul implementării	2.350.000		2.350.000
Publicitate	50.000		50.000
Cheltuieli neprevăzute (2)	3.151.000		3.151.000
Taxe și impozite (1)	0		0
Alte cheltuieli (<i>specificați</i>)	0		0
TOTAL	52.006.000	50.000	52.056.000

(1) Neeligibile.

(2) Justificate și aplicate doar la paragraful bugetar menționat. Cheltuielile neprevăzute au fost estimate la 7% din elementele de costuri directe ale proiectului bazate pe o alocație de 5% pentru lucrări adiționale și elemente neprevăzute în contract și pe un indice de creștere a prețurilor de 2%.

B. Costuri eligibile indicative pe componentă

Articol	Comp. A Aducciunea principală pentru apa brută (42%)	Comp. B Stația nouă de tratare a apei potabile (21%)	Comp. C Reabilitarea rețelei de canalizare (5%)	Comp. D Modernizarea SEAU (25.0%)	Comp. E Asistență tehnică, Supervizare și publicitate (7%)
Taxe planificare/proiectare	489.000	239.000	54.000	290.000	
Pregătirea terenului	335.000	314.000	130.000	248.000	
Lucrări principale	5.585.000	5.240.000	2.160.000	4.132.000	
Utilaje și instalații	13.981.000	4.335.000	0	7.483.000	
Asistență tehnică pentru proiectare și documente de licitație					960.000
Asistență tehnică					480.000
Supervizare pe parcursul implementării					2.350.000
Publicitate					50 000
Cheltuieli neprevăzute	1.427.000	709.000	164.000	851.000	
Taxe/impozite	0	0	0	0	
Altele (<i>specificați</i>)	0	0	0	0	
TOTAL	21.817.000	10.837.000	2.508.000	13.004.000	3.840.000

Cost total	Contribuția sectorului privat	Cheltuieli neeligibile	Costuri totale eligibile	Asistență ISPA	Rata asistenței %
52.056.000	0	50.000	52.006.000	39.004.500	75%

Rata asistenței: 75%. La această rată de asistență, veniturile RAGC vor acoperi costurile de exploatare și întreținere și vor asigura cerințele pentru serviciul împrumutului. Rata de intervenție ia în considerare suportabilitatea populației și disponibilitatea cofinanțării de către BERD.

12. IMPLICAREA INSTITUȚIILOR FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Începând cu 1995 RACG BACĂU a fost implicată în Programul MUDP II și a câștigat o valoroasă experiență din acesta. Fondurile MUDP de aproximativ 4 milioane euro au finanțat proiecte cuprinzând reabilitarea stațiilor de pompare, a surselor existente pentru alimentarea cu apă și rețeaua de distribuție a apei potabile. În acest program RAGC Bacău a demonstrat cooperare eficientă cu BERD în ceea ce privește implementarea tehnică și financiară.

BERD a agreat în principiu să cofinanțeze investițiile incluse în această măsură și să furnizeze un împrumut în cadrul instrumentului Băncii, împrumut pentru Facilități Municipale de Mediu (IFMM), cu garanții municipale. O misiune de evaluare comună CE – BERD a fost întreprinsă în decembrie 2002. După o evaluare a bonității RAGC Bacău în iarna 2002/2003, banca a confirmat că ar putea cofinanța măsura. Este așteptat în 2003 să fie luată o decizie oficială a consiliul de conducere al băncii.

13. CONDIȚII SPECIFICE PRIVIND MĂSURA

Vezi articolul 8 al memorandumului de finanțare.

14. PLANUL DE ACHIZIȚII

Lucrările vor fi implementate în conformitate cu planul provizoriu de achiziții, atașat ca anexa nr. I.a. Înainte de plata celui de-al doilea avans, beneficiarul va prezenta un plan final de achiziții întocmit pe baza modelului din anexa nr. I.a, agreat de către Comisie.

Licitațiile vor fi realizate în concordanță cu regulile stabilite în capitolul V al regulamentului financiar, participarea la procedurile de licitații va fi deschisă tuturor persoanelor fizice și juridice definite în anexa nr. III.I – secțiunea XI. 2 (a) pentru contractele nr. 1, 3, 4 și 5.

Pentru contractul nr. 2 “Reabilitarea SEAU”, pentru care este prevăzută cofinanțarea paralelă din partea BERD, este autorizată o derogare de la prevederile privind procedurile de licitație ale capitolului V, așa cum prevede Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1267 din 21 iunie 1999, stabilit pentru Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare, amendat prin Regulamentul Consiliului (CE) nr. 2382/2001. Participarea țărilor terțe la licitații și contractare este autorizată numai pentru componentele acestui proiect. Cheltuielile realizate în concordanță cu procedurile BERD, și care respectă regulile ISPA pentru eligibilitate vor fi luate în calcul ca și cheltuieli eligibile totale în cadrul acestor măsuri.

ANEXA nr. I.a

Plan Provizoriu de Achiziții

Oferta Nr.	Descrierea lucrărilor și serviciilor care vor fi licitate	Tip de contract (lucrări, achiziții sau servicii)	Luna aproximativă de lansare a licitației (lună/ an)	Rata de rambursare a facturilor privind contractul specific
1	Asistență tehnică inclusiv pregătirea documentelor de licitație și supervizarea FIDIC pe parcursul implementării	Servicii – în concordanță cu Ghidul Practic	octombrie 2003	75%
2*	Reabilitarea SEAU	Lucrări – FIDIC Galben	iunie 2004	75%
3	Reabilitarea rețelei de canalizare	Lucrări – FIDIC Roșu	iunie 2004	75%
4	Stația de tratare a apei	Lucrări – FIDIC Galben	noiembrie 2004	75%
5	Aducțiunea principală pentru apă brută	Lucrări – FIDIC Roșu	noiembrie 2004	75%

Termenii specifici pentru adjudecarea contractelor vor fi disponibili în Jurnalul Oficial al Comisiei Europene și/sau pe Internet..

---

* Acest contract va urma regulile de achiziție BERD (cofinanțare paralelă).

PLAN DE FINANȚARE (bazat pe angajările din bugetul UE)

Titlul măsurii: Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, colectare și tratare a apelor uzate în municipiul Bacău, județul Bacău, România
 ISPA Nr.: 2002/RO/16/P/PE/018

Anul	Cost Total 1 = 2+3	Costuri neeligibile 2	Costuri eligibile				Împrumut de la BERD*	
			Total		ISPA	Autorități naționale		
			3	4 (%) =3/1		Autorități locale 7		Altele* 8
2000	-	-	-	-	-	-	9	10 (%) =11/ 1
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	36.404.200	-	36.404.200	100	27.303.150	75	9.101.050	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	10.401.200	-	10.401.200	100	7.800.900	75	2.600.300	-
2006	5.200.600	-	5.200.600	100	3.900.450	75	1.300.150	-
<i>Nedetermina</i>	50.000	50.000	-	-	-	-	-	-
Total	52.056.000	50.000	52.006.000	100	39.004.500	75	13.001.500	25

* se va specifica

Prevederi financiare privind implementarea ISPA

Secțiunea I Forme și rate de asistență

- (1) Asistența Comunității prin ISPA poate fi sub formă de asistență nerambursabilă directă, de asistență rambursabilă sau orice altă formă de asistență.

Asistența rambursată către autoritatea de management sau către altă autoritate publică va fi refolosită în același scop.

- (2) Rata asistenței din partea Comunității acordată prin ISPA poate fi de până la 75 % din cheltuiala publică sau echivalentă, inclusiv cheltuielile făcute de organisme ale căror activități se încadrează într-un cadru legal sau administrativ care face să fie privite ca echivalente ale unor organisme publice. Comisia poate propune creșterea acestei rate până la 85 %, în special unde consideră că o rată mai mare de 75 % este necesară pentru îndeplinirea unor măsuri esențiale pentru atingerea obiectivelor generale ale ISPA.

Rata asistenței și suma maximă a asistenței ISPA vor fi specificate în memorandumul de finanțare aferent măsurii respective.

În cazul asistenței rambursabile sau în cazul în care există un interes special al comunității, rata de asistență trebuie redusă ținând cont de:

- (a) disponibilitatea cofinanțării;
- (b) capacitatea măsurii de a genera venituri; și
- (c) o aplicare corespunzătoare a principiului poluatorul plătește.

- (3) Măsurile care generează venituri în conformitate cu paragraful 2 (b) sunt acelea care privesc:

- (a) infrastructura a cărei folosință implică taxe provenite de la utilizatori;
- (b) investiții productive în sectorul de mediu.

Comisia a elaborat recomandări privind aplicarea principiului poluatorul plătește.

- (4) Măsurile privind studiile preliminare și asistența tehnică pot fi finanțate în mod excepțional în proporție de 100% din costurile totale.
- (5) Măsurile acoperite de un memorandum de finanțare vor fi implementate de către țara beneficiară în strânsă colaborare cu Comisia, care își va păstra responsabilitatea pentru utilizarea fondurilor alocate.

Secțiunea a II-a Angajamente

- (1) Comisia implementează cheltuielile prin ISPA în conformitate cu reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Comunității Europene, pe baza memorandumului de finanțare care va fi încheiat între Comisie și țara beneficiară.

Totuși, angajamentele bugetare anuale referitoare la asistența acordată măsurilor vor fi efectuate într-unul din următoarele două moduri:

- (a) angajamentele pentru măsurile finanțate prin ISPA care vor fi realizate pe parcursul a 2 ani sau mai mult trebuie, ca regulă generală și sub rezerva punctului (b), să fie efectuate în rate anuale.

Angajamentele pentru prima rată anuală vor fi făcute de către Comisie la semnarea memorandumului de finanțare referitor la măsură.

Acest angajament nu va depăși totalul plății în avans, prevăzută la secțiunea a III-a (2) de mai jos, și al asistenței pentru cheltuielile estimate pentru primul an indicat în planul de finanțare.

Angajamentele pentru ratele anuale următoare trebuie să se bazeze pe planul de finanțare inițial sau revizuit al măsurii. Acestea vor fi acordate, în principiu, la începutul fiecărui an financiar dar nu mai târziu de 1 aprilie al anului în discuție, cu condiția ca cheltuielile preconizate pentru anul viitor să le justifice și că progresul lucrărilor demonstrează că proiectul avansează satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (b) Pentru măsurile cu o durată mai mică de 2 ani și pentru care asistența comunității nu depășește 20 milioane euro, un prim angajament de până 80 % din totalul asistenței acordate poate fi făcut când Comisia semnează memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Diferența va fi angajată în condițiile în care progresul lucrărilor demonstrează că proiectul înaintază satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (2) Cu excepția cazurilor deplin justificate, asistența angajată pentru o măsură la care lucrările fizice nu au început în intervalul de 2 ani de la data semnării de către Comisie a memorandumului de finanțare referitor la măsură, va fi anulată.

În orice caz Comisia trebuie să informeze în timp util țara beneficiară și autoritatea desemnată atunci când există riscul unei anulări.

Secțiunea a III-a Plăți

(1) Plățile pot lua forma fie a unui avans, fie a unor plăți intermediare sau a diferenței finale.

Plățile intermediare și plata diferenței finale trebuie să se refere la cheltuieli certificate și plătite, care trebuie susținute de facturi primite sau documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

(2) Plățile în avans

Că o regulă generală, un avans de până la 20% din totalul asistenței acordată prin ISPA, așa cum a fost inițial decis, va fi plătit autorității desemnate așa cum este definită la punctul (9).

Avansul este, ca regulă generală, transferat în următoarele moduri:

- o primă tranșă de până la jumătate din valoarea avansului este plătită când țara beneficiară semnează memorandumul de finanțare;
- diferența este plătită după semnarea primului contract, în mod normal primul contract de lucrări.

Abaterile de la această regulă generală trebuie aprobate printr-o decizie a Comisiei în memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Întregul avans sau părți din acesta trebuie returnate de către autoritatea desemnată, menționată în paragraful (2), dacă nici o cerere de plată nu a fost transmisă Comisiei în 12 luni de la data la care a fost plătit avansul. Valoarea avansului care trebuie returnat va fi stabilit de Comisie pe baza cheltuielilor eligibile efectiv plătite. Returnarea avansului nu duce la anularea asistenței acordată de către Comunitate.

(3) Plățile întremediere

Plățile intermediare sunt efectuate de către Comisie către autoritatea desemnată la cererea acesteia, dacă măsura progresează satisfăcător către finalizare și vor fi făcute pentru a rambursa cheltuielile efectuate și certificate, sub rezerva următoarelor condiții:

- țara beneficiară a înaintat un raport care să descrie progresul măsurii din punct de vedere al indicatorilor fizici și financiari și conformitatea acesteia cu memorandumul de finanțare, inclusiv, atunci când este cazul, orice condiții specifice atașate asistenței;
- s-au luat măsuri în sensul îndeplinirii observațiilor și recomandărilor autorităților de inspecție naționale și/sau comunitare;
- au fost indicate măsurile luate pentru corectarea oricăror probleme tehnice, financiare și legale care au apărut;
- a fost analizată orice îndepărtare de la planul financiar inițial;
- au fost descriși pașii urmați pentru publicitatea măsurii.

Țara beneficiară va fi informată de către Comisie dacă nu a îndeplinit una din condițiile stipulate mai sus.

Va fi folosit modelul standard furnizat de Comisie pentru solicitările de plată și pentru rapoartele de progres fizic și financiar.

- (4) Țările beneficiare trebuie să se asigure că solicitările de plată sunt înaintate Comisiei, ca regulă generală, de 3 ori pe an, până la 1 martie, 1 iulie și 1 noiembrie cel mai târziu.
- (5) Suma totală a plăților efectuate conform punctelor (2) și (3) nu trebuie să depășească 80 % din totalul asistenței acordate. Comisia poate crește acest procent până la 90 % în cazuri justificate.
- (6) Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate.

Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate, calculată pe baza cheltuielilor certificate și într-adevăr efectuate, va fi făcută dacă:

- măsura a fost realizată în conformitate cu obiectivele sale;
- măsura a îndeplinit condițiile sale specifice, cum sunt menționate în memorandumul de finanțare;
- raportul final menționat în secțiunea a V-a a fost înaintat Comisiei;
- autoritatea desemnată sau organismul menționat în paragraful 2 a înaintat către Comisie o cerere de plată, în termen de 6 luni de la data limită de finalizare a lucrării, pentru cheltuielile specificate în memorandumul de finanțare;
- țara beneficiară certifică Comisiei că informațiile furnizate în cererea de plată și în raport sunt corecte;
- țara beneficiară a transmis Comisiei declarația menționată în anexa nr. III.4.C.
- toate măsurile de informare și publicitate stabilite de Comisie în anexa nr. III.6 au fost implementate;
- când managementul ajutorului acordat pentru o măsură este conferit agențiilor de implementare din țările beneficiare în sistem descentralizat, țările beneficiare furnizează Comisiei toate informațiile necesare pentru a verifica dacă regulile comunității privind achizițiile publice au fost îndeplinite, în special cele care privesc publicarea anunțurilor de licitație și transmiterea rapoartelor de evaluare a ofertelor și de adjudecare a contractului, și că au fost respectate toate condițiile specificate în memorandumul de finanțare.

- (7) Dacă raportul final menționat mai sus nu este transmis Comisiei în termen de 6 luni de la data finală de terminare a lucrărilor și de efectuare a plăților, așa cum este specificată în memorandumul de finanțare, partea de asistență care reprezintă diferența finală pentru acea măsură va fi anulată.
- (8) Cererile pentru plățile intermediare și pentru plata finală prezentate de către țara beneficiară sunt însoțite de o declarație a responsabilului național cu autorizarea care specifică numai plățile legate de cheltuielile susținute de facturile primite sau de alte documente contabile cu valoare probativă și care sunt conforme cu prevederile care guvernează eligibilitatea cheltuielilor pentru proiectele asistate prin ISPA, așa cum sunt specificate în anexa nr. III.2.
- (9) Toate plățile pentru ajutorul acordat de Comisie prin acest memorandum de finanțare vor fi făcute către o entitate centrală, Fondul Național, desemnat de țara beneficiară să

primescă asemenea plăți. Ca regulă generală, plățile trebuie făcute de către Comisie într-un singur cont bancar desemnat de țara beneficiară, nu mai târziu de 2 luni de la primirea unei cereri valide și complete de plată. Fondul Național trebuie să transfere cât de repede posibil și în totalitate contribuția ISPA către organismele responsabile cu implementarea.

- (10) Fondul Național, condus de responsabilul național cu autorizarea (RNA), va avea întreaga responsabilitate pentru managementul fondurilor în cadrul țării beneficiare. RNA va fi de asemenea responsabil pentru returnarea către Comisie a oricăror fonduri plătite în plus sau nejustificat.

Responsabilitățile responsabilului național cu autorizarea sunt stabilite în memorandumul de înțelegere încheiat între Comisie și țările beneficiare.

Secțiunea a IV-a Folosirea euro

- (1) Sumele din cererile de asistență, împreună cu planul de finanțare relevant, vor fi exprimate în euro.
- (2) Sumele privind asistența și planurile de finanțare aprobate de Comisie vor fi exprimate în euro.
- (3) Declarațiile de cheltuieli care justifică solicitările de plată corespunzătoare trebuie exprimate în euro.

Rata de schimb care va fi folosită trebuie să fie rata financiară contabilă a Comisiei aplicabilă pentru luna în care declarația de cheltuieli a fost înregistrată în documentele contabile ale autorităților responsabile cu managementul financiar al proiectului. Rata lunară de schimb este fixată conform prevederilor menționate în articolul 7 (2) al Regulamentului Comisiei (CE, EURATOM) nr. 2342/2002 din decembrie 2002 care stabilește regulile detaliate de implementare a unor prevederi ale regulamentulului general (CE, Eurotom) nr. 1605/2002 asupra regulamentului financiar aplicabil pentru bugetul general al Comunității Europene. Rata de schimb este rata din penultima zi lucrătoare a lunii precedente pentru care ratele sunt stabilite. Comisia va informa autoritățile responsabile cu privire la această rată¹.

- (4) Plățile asistenței financiare acordate de către Comisie trebuie făcute în euro către autoritatea desemnată de țara beneficiară în acest sens.

Secțiunea a V-a Raportul final

Autoritatea sau organismul responsabil pentru măsură trebuie să transmită Comisiei un Raport final în cel mult 6 luni de la finalizarea măsurii. Raportul final va conține următoarele:

- (a) o descriere a lucrărilor efectuate, însoțită de indicatori fizici, cuantificări ale cheltuielilor pe categorii de lucrări și măsurile luate cu privire la clauzele specifice conținute în decizia de acordare a asistenței;

¹ <http://europa.eu.int/comm/dg19/infoeuro/fr/index.htm>

- (b) certificatul de conformitate a lucrărilor cu decizia de acordare a asistenței;
- (c) o primă evaluare de îndeplinire a asistenței, a rezultatelor prevăzute, mai ales cu privire la:
- data efectivă de implementare a măsurii;
  - o indicare a modului în care măsura va fi administrată după finalizare;
  - confirmarea, dacă este necesar, a previziunilor financiare, în special cele privind costurile de operare și veniturile așteptate;
  - confirmarea previziunilor socio-economice, în special costurile și beneficiile așteptate;
  - o indicare a acțiunilor luate pentru a asigura protecția mediului și costurile acestora inclusiv concordanța cu principiul poluatorul plătește;
  - data la care măsura asistată devine operațională.
- (d) informații referitoare la acțiunile de publicitate.

Secțiunea a VI-a Amendamente la memorandumul de finanțare

- (1) Dacă cheltuiala publică sau echivalentă într-adevăr efectuată diferă de cheltuiala planificată inițial, asistența acordată de Comunitate va fi modificată luându-se în calcul aceasta dar nu trebuie să depășească suma maximă stabilită în memorandumul de finanțare.

O schimbare a ratei asistenței comunității față de rata acordată inițial sau față de asistența maximă va necesita o modificare a memorandumului de finanțare conform procedurilor descrise în paragraful (3).

- (2) Dacă atunci când planul de finanțare al unui proiect este amendat, angajamentele și/sau plățile comunității depășesc deja sumele menționate în planul de finanțare amendat, Comisia va opera ajustările necesare ținând cont de suma supra-angajată sau supra-plătită, când autorizează prima operație financiară (angajare sau plată) după acel amendament.
- (3) Orice amendament la memorandumul de finanțare se va face în conformitate cu următoarele proceduri:

(a) amendamentele care impun o modificare substanțială a obiectivelor sau caracteristicilor proiectului sau o schimbare substanțială în planul financiar sau în programul cheltuielilor, trebuie făcute printr-un memorandum de finanțare, ca răspuns la solicitarea țării beneficiare sau la inițiativa Comisiei după consultarea cu țara beneficiară. Definiția modificării “substanțiale” este dată în prevederile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor.

(b) în cazul unor altor amendamente, țara beneficiară va trimite Comisiei o propunere în acest sens. Comisia va face observațiile necesare sau va transmite acordul în cel mult 20 de zile lucrătoare de la primirea propunerii. Amendamentul va fi adoptat după ce Comisia și-a dat acordul. Comitetul de Management ISPA va fi informat despre aceste amendamente.

- (c) orice schimbare în cheltuiala anuală, mai mică de 25 % din totalul cheltuielilor planificate pentru proiect nu va fi considerată o modificare substanțială a planului de finanțare și a programului de cheltuieli.

Secțiunea a VII-a Managementul și controlul financiar

- (1) Statele beneficiare trebuie:

- (a) Să stabilească de la 1 ianuarie 2000 și în nici un caz mai târziu de 1 ianuarie 2002, sisteme de management și control care să asigure:

- Implementarea adecvată a asistenței acordate în virtutea acestui memorandum în conformitate cu principiile unui management financiar solid,
- Separarea funcțiilor de management și control,
- Că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei sunt corecte și provin de la sisteme de contabilitate fundamentate pe documente justificative deschise oricăror verificări;

- (b) Să verifice periodic că măsurile finanțate de comunitate sunt derulate în mod adecvat;

- (c) Să prevină iregularitățile și să acționeze împotriva lor;

- (d) Să recupereze orice sumă pierdută ca rezultat al iregularităților sau neglijenței.

- (2) Controale interne și externe adecvate trebuie derulate în conformitate cu standardele internațional acceptate de audit, de către organele naționale competente, care trebuie să fie independente pentru a îndeplini această funcție. În fiecare an un plan de audit și un rezumat al rezultatelor misiunilor de audit derulate trebuie transmise Comisiei. Rapoartele de audit se vor afla la dispoziția Comisiei.

- (3) Fără a aduce prejudicii verificărilor realizate de statele beneficiare, serviciile Comisiei și Curtea Europeană de Conturi pot, prin intermediul personalului propriu sau al unor reprezentanți autorizați, să efectueze audituri financiare și tehnice la fața locului, inclusiv verificări prin sondaj și audituri finale.

- (4) Statul beneficiar trebuie să se asigure ca atunci când personalul Comisiei sau reprezentanții săi autorizați sau când Curtea de Conturi efectuează verificări, aceste persoane să aibă dreptul de a inspecta, la fața locului toată documentația relevantă și conturile corespunzătoare articolelor finanțate în conformitate cu memorandumul de finanțare. Statele beneficiare trebuie să sprijine serviciile Comisiei și Curtea Europeană de Conturi în derularea auditurilor privind utilizarea fondurilor acordate în cadrul programului ISPA. Prederile anexei nr. III.5 vor fi aplicabile verificărilor efectuate de Comisie la fața locului.

- (5) Prevederile detaliate asupra controlului și managementului financiar sunt stabilite în anexa nr. III.4.

Secțiunea a VIII-a **Monitorizarea**

Țările beneficiare și Comisia trebuie vor asigura implementarea și monitorizarea în conformitate cu următoarele prevederi:

- (1) Înființarea Comitetelor de monitorizare trebuie să aibă loc în urma unei înțelegeri între țările beneficiare implicate și Comisie. Autoritățile și organismele desemnate de țara beneficiară, Comisie și, unde este cazul, BEI și/sau alte instituții cofinanțatoare, vor fi reprezentate în aceste comitete. Vor fi de asemenea reprezentate în asemenea comitete și autoritățile regionale sau locale și societățile private, în cazul în care acestea au competența necesară pentru executarea unui proiect și dacă sunt direct implicate în acest proiect.
- (2) Monitorizarea va fi făcută pe baza unor proceduri de raportare convenite în comun, verificare prin sondaj și, dacă este necesar, prin înființarea unor comitete ad hoc. Indicatorii se vor referi la caracterul specific al proiectului și la obiectivele acestuia. Aceștia vor fi stabiliți în așa fel încât să arate stadiul atins în executarea măsurii în relație cu planul și obiectivele propuse inițial, și progresul realizat în domeniul managementului și în alte probleme legate de acesta.
- (3) (a) Pentru fiecare măsură, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze Comisiei rapoarte de progres în ultimele de 3 luni până la sfârșitul fiecărui an întreg de implementare.

(b) Pentru întâlnirile Comitetelor de monitorizare, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze rapoarte de progres conform modelului standard furnizat de Comisie. Raportul trebuie să intre în posesia Comisiei cu 15 zile lucrătoare înaintea întâlnirii programate.
- (4) Pe baza rezultatelor monitorizării și ținând cont de comentariile Comitetului de monitorizare, Comisia va ajusta sumele și condițiile de acordare a asistenței aprobate inițial, ca și planul financiar prevăzut, dacă este necesar, la propunerea țărilor beneficiare.

Comisia va întocmi aranjamentele corespunzătoare pentru aceste modificări, în funcție de natura și importanța lor.

Secțiunea a IX-a **Transparență în adjudecarea contractelor**

- (1) Procedura care trebuie urmată pentru acordarea contractelor de lucrări, achiziții sau servicii, va respecta principiile cheie stabilite în titlul IV al regulamentului financiar (acțiuni externe) aplicabil bugetului general al Uniunii Europene.
- (2) (a) Participarea la procedurile de licitație trebuie să fie deschisă și pe baze egale pentru toate persoanele fizice sau juridice pentru care este aplicabil Tratatul și tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările beneficiare ISPA și din Cipru, Malta și Turcia;

Prin urmare se va cere ofertanților să își declare naționalitatea și să prezinte în sprijinul acesteia probe normal acceptate de propria legislație.

- (b) În cazurile justificate corespunzător cum ar fi cofinanțarea de la IFI și după o examinare făcută din timp de Comitetul de management ISPA, Comisia poate permite naționalilor unor țări să participe la licitația pentru contracte.
- (3) (a) Țările beneficiare vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura o participare cât mai mare posibilă. Pentru aceasta și când este cerută de valoarea contractelor, ele trebuie să asigure publicarea în avans a invitației de participare la licitație, în Jurnalul oficial al Comunității Europene și în Monitorul oficial din țările beneficiare.
- (b) Se vor elimina de asemenea orice practici discriminatorii și specificații tehnice care pot să limiteze participarea pe baze egale a tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările membre sau din țările beneficiare.
- (c) În plus, informația trebuie lansată pe internet într-o formă transparentă.
- (4) Procedurile detaliate privind licitațiile și contractele sunt stabilite în Ghidul Practic pentru Phare, ISPA și SAPARD.

Secțiunea a X-a **Transparență în contabilitate și în rapoartele proiectelor**

Țara beneficiară trebuie să se asigure că, pentru măsura la care se referă memorandumul de finanțare, toate organismele publice sau private implicate în managementul și implementarea operațiilor au fie un sistem separat de contabilitate fie o codificare contabilă adecvată a tuturor tranzacțiilor implicate, ceea ce va facilita verificarea de către Comisie și de către autoritățile naționale de control, a cheltuielilor efectuate. De asemenea, trebuie să se asigure că toate cheltuielile sunt corect atribuite proiectului în cauză.

Autoritățile responsabile vor asigura disponibilitatea tuturor documentelor justificative cu privire la cheltuielile pentru fiecare proiect pe o perioadă de 5 ani efectuarea ultimei plăți pentru proiectul respectiv.

Secțiunea a XI-a **Evaluarea ex-post**

Prin evaluarea ex-post se va analiza utilizarea resurselor cât și randamentul și eficiența asistenței și a impactului său, ca și factorii ce contribuie la succesul sau eșecul implementării măsurilor și a realizărilor și rezultatelor.

După finalizarea măsurilor, Comisia și țările beneficiare vor evalua apoi modul în care acestea au fost îndeplinite, inclusiv randamentul și eficiența utilizării resurselor. Evaluarea va cuprinde și impactul real al implementării lor pentru a stabili dacă obiectivele inițiale au fost atinse. Printre altele, această evaluare se va referi și la contribuția măsurilor la implementarea politicilor Comunității în domeniul mediului sau contribuția acestora la politicile privind rețeaua Trans – Europeană extinsă și transportul în comun. De asemenea, ele vor evalua și impactul măsurilor asupra mediului.

Anexa nr. III.2

Prevederi privind eligibilitatea cheltuielilor pentru măsurile finanțate prin ISPA

**Secțiunea I
Domeniul cheltuielilor**

ISPA acordă asistență pentru următoarele măsuri:

- (1) Proiecte de mediu care dau posibilitatea țărilor beneficiare să se alinieze la cerințele legilor comunității privind protecția mediului și cu obiectivele Parteneriatului de Preaderare;
- (2) Proiectele de infrastructură în transport, care promovează o mobilitate susținută și, în particular, cele care constituie proiecte de interes comun în baza criteriilor deciziei nr. 1692/96/C²E și acelea care permit țărilor beneficiare să se conformeze obiectivelor Parteneriatului de Preaderare; acesta include interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale ca și rețelele trans-europene împreună cu accesul la aceste rețele;
- (3) Studii preliminare, evaluări și măsuri de asistență tehnică inclusiv acțiunile de informare și publicitate legate de proiectele eligibile. Acestea include asistență tehnică și administrativă în beneficiul mutual al Comisiei și al țărilor beneficiare, care nu cad în mod normal în sarcina administrației publice naționale, acoperind identificarea, pregătirea, managementul, monitorizarea, auditul și supervizarea proiectelor.

Regulile specificate în secțiunile de la a II-a la a XII-a de mai jos referitoare la proiectele listate la punctele 1 și 2 de mai sus sunt totuși aplicate prin analogie și deciziilor pentru proiectele listate la punctul 3.

**Secțiunea a II-a
Definiții și concepte de bază****(1) Conceptul de proiect, etape ale proiectului și grupurile de proiecte**

În scopul prevăzut de acest document, se vor aplica următoarele definiții:

- a) Un “proiect” reprezintă o serie de lucrări indivizibile economic în scopul atingerii unei funcții tehnice precise și cu un scop clar identificat.
- b) O “etapă independentă tehnic și financiar” reprezintă o etapă care poate fi identificată ca operațională în întregul său.

O etapă poate acoperi de asemenea studiile preliminare, de fezabilitate sau tehnice necesare pentru îndeplinirea unui proiect.

- c) Pot fi grupate proiectele care îndeplinesc următoarele condiții:

² Decizia nr. 1692/96/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind directivele comunității pentru dezvoltarea rețelei de transport trans-european

- Trebuie să fie localizate în același curs de apă sau arie de captare sau să fie situate de-a lungul aceluiași coridor de transport;
- Trebuie cuprinse în același plan global privind cursul de apă sau aria de captare sau coridorul, în scopuri bine identificate;
- Trebuie supervizate de un organism responsabil pentru coordonarea și monitorizarea grupului de proiecte în cazurile în care proiectele sunt derulate de autorități competente diferite.

(2) “Autoritatea responsabilă cu implementarea”

- (a) Pentru proiectele finanțate prin ISPA “autoritatea responsabilă cu implementarea” este organismul responsabil cu licitațiile și contractările. Acest organism este specificat în anexa nr. I, punctul 3, a Memorandumului de finanțare.

Ca o consecință, orice schimbare a “autorității responsabile cu implementarea” unui proiect trebuie să fie aprobată de către Comisie printr-un Memorandum de finanțare.

În mod normal prin acest organism se înțelege beneficiarul final al asistenței acordată prin ISPA. Numai acest organism efectuează cheltuieli eligibile.

- (b) Totuși, această autoritate poate delega implementarea altui organism care poate, de asemenea, să efectueze cheltuieli eligibile. În asemenea cazuri, Comisia trebuie informată de tipul delegărilor propuse și trebuie să primească o copie a documentelor relevante.

(3) Conceptul de “administrație publică”

Administrația publică poate cuprinde următoarele trei niveluri de guvernământ :

- Organisme de guvernare centrale (nivel național);
Organisme de guvernare regionale;
- Organisme de guvernare locale.

În plus, acest concept poate include și organismele a căror activitate poate intra într-un cadru legal sau administrativ în virtutea faptului că sunt privite ca echivalentul unor organisme publice.

(4) Implementarea și perioada de implementare a unui proiect

- (a) implementarea unui proiect cuprinde toate etapele de la planificarea preliminară (incluzând studiul variantelor) până la finalizarea proiectului aprobat și la măsurile de publicitate pentru un proiect asistat;
- (b) memorandumul de finanțare se poate aplica uneia sau mai multor etape mai sus menționate;
- (c) perioada de implementare a proiectului reprezintă, ca regulă generală, perioada necesară pentru finalizarea etapelor sus-menționate până la momentul de timp la care proiectul

devine complet operațional și la care obiectul fizic descris în Memorandumul de finanțare a fost finalizat/definitivat.

(5) Evidența documentelor și transparența

Orice cheltuială declarată Comisiei trebuie să se bazeze pe înțelegeri legale obligatorii și/sau pe documente. Este imperativă existența unei evidențe documentare corespunzătoare.

În scopul maximizării transparenței și pentru a permite controlul Comisiei și/sau al autorității naționale competente de control financiar asupra cheltuielilor, fiecare țară beneficiară trebuie să se asigure că orice organism implicat în managementul și implementarea proiectelor a stabilit o evidență contabilă separată privitoare la proiectul descris în Memorandumul de finanțare.

(6) Cheltuieli

Cheltuielile trebuie raportate la plățile certificate și efectiv făcute de către organismul responsabil cu implementarea, susținute de facturi plătite sau documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

„Documentul contabil cu valoare probativă echivalentă” reprezintă orice document transmis de către autoritatea definită la punctul 2 al acestei Secțiuni pentru a demonstra că intrările contabile oferă o imagine adevărată și corectă a tranzacțiilor reale implicate, în concordanță cu practicile contabile standard. Este necesară o aprobare prealabilă a Comisiei când se folosesc documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

Secțiunea a III-a Principalele categorii de cheltuieli eligibile

Ca regulă generală cheltuielile legate de:

- studiile de fezabilitate;
- planificare și proiectare, inclusiv studiul de impact asupra mediului;
- pregătirea terenului;
- construcții;
- utilaje și instalații implicate permanent în proiect;
- testare și instruire;
- managementul proiectului;
- măsuri compensatorii și de reducere a impactului asupra mediului;
- alte tipuri de cheltuieli specificate în memorandumul de finanțare;
- măsuri luate ca urmare a prevederilor anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea.

sunt subiecte eligibile pentru competențele prezentate mai jos.

Secțiunea a IV-a Studii de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectului

(1) Cheltuieli legate de studiile de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectelor

- (a) Cheltuielile legate de studiile de fezabilitate, planificare incluzând studiile privind impactul asupra mediului, expertize legate de proiect și proiectarea proiectelor sunt, ca regulă generală, eligibile, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie direct legate de unul sau mai multe proiecte și aprobate în mod special printr-un Memorandumul de finanțare;
- (b) În acele cazuri, când mai multe proiecte se derulează printr același contract sau când autoritatea responsabilă cu implementarea exercită funcțiile de mai sus pe cont propriu, acestea trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului, bazat pe documente contabile sau pe documente cu valori probative echivalente (de exemplu cu ajutorul sistemul de alocare a timpului).

(2) Implicarea administrației publice

În acele cazuri în care funcționarii din administrația publică sunt implicați în activitățile menționate la punctul 1(a) al acestei Secțiuni, cheltuielile pot fi acceptate ca eligibile de către Comisie, în cazuri clar justificate și în concordanță cu următoarele criterii:

- funcționarul a renunțat temporar la statutul său de funcționar în administrația publică;
- cheltuielile trebuie să aibă la bază un contract privind unul sau mai multe proiecte specificate; în cazul în care un contract se referă la mai multe proiecte, costurile trebuie să fie alocate într-un mod transparent (de exemplu cu ajutorul programărilor în timp);
- cheltuielile trebuie să fie direct legate cu unul sau mai multe proiecte individuale avute în vedere;
- contractul trebuie să fie limitat în timp și nu trebuie să depășească data limită stabilită pentru finalizarea proiectului;
- sarcinile care trebuie îndeplinite pentru acel contract nu trebuie să acopere atribuții administrative generale, ca cele specificate în Secțiunea VIII, punctul 1;
- dispozițiile nu trebuie să fie folosite pentru a ocoli procedurile de achiziții publice ale Comunității.

Secțiunea a V-a Pregătirea terenului și construcțiile

- (1) În acele cazuri în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție sau părți din acestea, pe cont propriu, costurile trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului bazat pe documente contabile sau pe documente cu valoare probativă echivalentă.

În cazul în care sunt implicați funcționari ai administrației publice, se aplică prevederile specificate în secțiunea IV, punctul 2.

(2) Costurile eligibile trebuie să includă doar costurile reale apărute după datele specificate în secțiunea X, punctul 1 și legate direct de proiect. Costurile eligibile pot include toate sau numai unele din următoarele categorii:

- costuri privind munca (salarii brute și nete)
- cheltuieli pentru utilizarea durabilă a echipamentelor pe perioada construcțiilor;
- costuri de producție folosite pentru implementarea proiectului;
- costuri de funcționare și alte categorii de cheltuieli, dacă sunt în mod specific justificate; acestea trebuie alocate în mod echitabil, în concordanță cu standardele contabile general recunoscute;
- cheltuielile de funcționare impuse nu sunt eligibile în cazul în care autoritatea menționată la punctul (a) de mai sus este inclusă în administrația publică.

(3) Ca regulă generală costurile trebuie să fie evaluate la pretul pieței.

Secțiunea a VI-a Achiziții, închirieri de echipamente și active necorporale

(1) Echipamentul durabil care este parte a cheltuielilor de capital din cadrul proiectului

- (a) Cheltuielile privind achizițiile sau producția de utilaje și echipamente care vor fi permanent instalate și fixate în proiect sunt eligibile dacă acestea sunt prinse în inventarul echipamentului durabil de către autoritatea specificată la secțiunea a II-a (2) și sunt considerate ca și cheltuieli de capital, în concordanță cu convențiile standard de contabilitate;
- (b) Fără a prejudicia secțiunea a IX-a (3), închirierea acestor echipamente este considerată ca parte a costurilor de operare și este neeligibilă.

(2) Achizițiile de active acorporale

Achizițiile și utilizarea activelor acorporale, ca de exemplu patentele, sunt eligibile dacă sunt necesare pentru implementarea proiectului.

(3) Echipamente durabile utilizate pentru implementarea proiectului

- (a) În cazul în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție, sau o parte din acestea, pe cont propriu, cheltuielile privind achizițiile sau producția echipamentelor care sunt angajate pe perioada fazei de implementare a proiectului, nu sunt eligibile.
- (b) Echipamentele durabile, care sunt în mod expres achiziționate sau produse pentru implementarea proiectului, pot fi considerate eligibile dacă acestea sunt fără valoare economică ori distruse după folosință și dacă sunt specificate în memorandumul de finanțare.

(4) Echipamentele durabile utilizate de administrația publică

- (a) Cheltuielile privind achiziția sau închirierea de echipamente durabile utilizate de administrația publică nu sunt eligibile.
- (b) Fără a prejudicia secțiunea a VIII-a (2) sau (3), cheltuielile privind echipamentul sau cele necesare pentru închirierea acestuia, utilizat de administrația publică ca urmare a sarcinilor privind monitorizarea și supervizarea, pot fi eligibile numai cu acordul Comisiei.

**Secțiunea a VII-a
Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată**

Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată (TVA) nu sunt eligibile.

**Secțiunea a VIII-a
Cheltuieli administrative****(1) Principii generale**

Ca regulă generală, cheltuielile administrației publice, inclusiv salariile funcționarilor de la nivel național, regional și local nu sunt eligibile pentru asistență (inclusiv asistență tehnică), cu excepția cheltuielilor clar fundamentate provenite din obligațiile ce revin pentru realizarea controalelor financiare, monitorizării financiare și fizice, evaluării și prevenirii neregulilor și cheltuielile care intră sub incidența obligațiilor de recuperare a sumelor pierdute.

Cu excepția Fondului Național, costurile care includ salariile legate de angajarea temporară, la inițiativa Comisiei, a personalului temporar, fie funcționari publici, fie proveniți din sectorul privat pentru lucrări privind managementul, urmărirea, evaluarea și controlul sunt eligibile prin măsuri de asistență tehnică așa cum sunt definite în secțiunea I (3).

Echipamentului pentru monitorizare poate fi eligibil dacă este permis în mod specific printr-o măsură de asistență tehnică menționată în memorandumul de finanțare.

(2) Comitetul de organizare și monitorizare

- (a) Fără a prejudicia punctul 1 de mai sus, cheltuielile apărute în organizarea procesului de monitorizare sunt eligibile prin prezentarea unor documente justificative;
- (b) Ca regulă generală, costurile permise includ una sau mai multe dintre următoarele categorii:
- servicii de traducere;
  - închirierea de săli de conferință și aranjamentele auxiliare;
  - închirierea de echipamente audio-video și alte echipamente electronice necesare;
  - procurarea documentației și facilităților aferente;
  - taxe pentru participarea experților;

- cheltuieli pentru călătorii.

(c) Salariile și alocațiile pentru funcționarii din administrația publică intervenite în acest context nu sunt eligibile.

(3) Întâlniri la cererea Comisiei

Regulile prevăzute la punctul 2 de mai sus pot fi aplicate prin analogie la organizarea de întâlniri ad-hoc la cererea Comisiei.

Secțiunea a IX-a Alte tipuri de cheltuieli

(1) Managementul și supervizarea proiectului

Cheltuielile referitoare la managementul și supervizarea proiectului sunt, ca regulă generală, eligibile. Sunt aplicate prevederile specificate în secțiunea a IV-a (1) și (2).

(2) Costuri financiare

Orice tip de costuri financiare legate de realizarea proiectului nu sunt eligibile; aceasta privesc în particular dobânzile pentru finanțarea intermediară, comisioane bancare, comisioane de garanție, etc.

Garanțiile bancare legate de împrumuturile bancare folosite pentru finanțarea proiectului pot fi eligibile cu acordul Comisiei.

(3) Tehnici financiare care nu implică un transfer imediat al activelor proprii

Fără a prejudicia punctul 2, tehnicile financiare, care nu necesită implicarea imediată a transferului activelor proprii pot fi considerate eligibile, dacă sunt justificate și aprobate în memorandumul de finanțare.

Țările beneficiare trebuie să demonstreze, printr-o analiză a riscurilor, că tehnicile folosite sunt mai avantajoase din punct de vedere economic decât achiziționarea directă a unor bunuri.

(4) Cheltuieli de operare, costuri curente ale proiectelor asistate

- (a) Orice tip de costuri de operare apărute după finalizarea proiectului nu sunt eligibile;
- (b) Ca excepție la punctul (a) mai sus menționat, cheltuielile pentru pregătirea personalului pentru operare și testarea proiectului și a echipamentelor pot fi luate în considerare ca și cheltuieli eligibile pentru o anumită perioadă, definită în memorandumul de finanțare.
- © Principiile definite la punctele a) și b) menționate mai sus sunt valabile de asemenea pentru o componentă individuală completă a unui proiect sau a unui grup de proiecte, chiar și în cazul în care întregul proiect nu a fost încă finalizat.

(5) Măsuri de publicitate și informare

Cheltuielile pentru măsurile luate în conformitate cu prevederile anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea sunt eligibile.

Secțiunea X Perioada de eligibilitate

(1) Limita inițială de timp privind eligibilitatea

Limita inițială de timp privind eligibilitatea este evaluată diferențiat în conformitate cu următoarele situații:

- (a) Când selecția proiectului, licitația și contractarea de către țările beneficiare face obiectul aprobării ex-ante a Comisiei³, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care memorandumul de finanțare al proiectului este semnat de Comisie.

În caz excepțional, când finanțarea proiectului este realizată printr-o combinație fie de la BEI fie de la alta instituție finanțatoare și grantul ISPA, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data încheierii acordului cu BEI sau cu altă instituție finanțatoare, pentru fiecare proiect în parte. Ca regulă generală, această dată nu trebuie să fie mai devreme de 6 luni de la data menționată la primul subparagraf. Sunt obligatoriu necesare următoarele condiții:

- Lucrările și contractele pentru care se aplică prevederile trebuie să fie identificate în memorandumul de finanțare;
- BEI sau altă instituție finanțatoare certifică respectarea prevederilor articolelor 167 și 168 (1) ale regulamentului Consiliului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 și art. 239 și 240 ale regulamentului Comisiei (CE, Euratom) nr. 2342/2002.

În cazurile de mai sus, ca regulă generală, Comisia dispune aplicarea, după examinarea de către Comitetul de management ISPA, a prevederilor articolului 168 (2) din Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comisiei Europene.

- (b) După decizia Comisiei de a acorda sprijin agențiilor de implementare ale țărilor candidate pe baze descentralizate⁴, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care aplicația ajunge la Comisie (serviciul ISPA) cu condiția ca aplicația să poată fi considerată completă.

Plățile făcute înainte de data specificată la punctele (a) și (b) de mai sus sunt neeligibile.

(2) Modificări ale proiectelor

³ Vezi Articolul 12.(1), Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

⁴ Vezi Articolul 12.(2), Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

- (a) Orice modificare a unui proiect aprobat, care este egală sau mai mare de 5 milioane euro ori de 20% din costul total al acestuia, oricare ar fi mai mic, trebuie considerată o modificare substanțială a proiectului. Modificările majore ale obiectelor fizice ale proiectelor care schimbă natura acestuia sunt de asemenea tratate ca fiind "substanțiale".

Regulile stabilite la paragraful 1, se aplică și pentru eligibilitatea cheltuielilor privind modificările de mai sus.

- (b) Pentru orice altă modificare a proiectului, cheltuielile privind noi elemente fizice suplimentare sau extinse sunt eligibile din momentul în care cererea de modificare este primită de Comisie (serviciul ISPA).

© cererea pentru modificări și informațiile relevante atașate la aceasta pot fi prezentate Comitetului de monitorizare. Înregistrarea cererii și a materialelor depuse trebuie să fie făcută în minuta întâlnirii.

(3) Timpul limită final privind eligibilitatea

- (a) Data finală a eligibilității este specificată, ca regulă generală, în articolul 4, paragraful 3 al memorandumului de finanțare.
- (b) Data finală depinde de plățile făcute de către autoritatea responsabilă cu implementarea.
- (c) Data finală a eligibilității este prevăzută în memorandumul de finanțare respectiv. După ce această dată a expirat, beneficiarul dispune de o perioadă de șase luni pentru a supune Comisiei solicitarea de plată finală împreună cu raportul final și o notificare, așa cum este prevăzut în secțiunea a III-a (6) a anexei nr. III.1 Și în anexa nr. III.4.C la memorandumul mde finanțare.
- (d) Comisia nu poate extinde această perioadă de șase luni.

Secțiunea a XI-a Solicitările de plată

Solicitările de plată prezentate Comisiei de către țările beneficiare au la bază facturile deja plătite, așa cum sunt definite în secțiunea a II-a punctul 6.

În cazul lucrărilor angajate de către un concesionar sau un organism echivalent, autoritatea guvernamentală responsabilă trebuie să certifice corectitudinea cheltuielilor.

Solicitările de plată trebuie să fie înregistrate și certificate de către responsabilul național cu autorizarea finanțării. Solicitățile sunt apoi înaintate Comisiei prin intermediul Delegației Comisiei Europene.

Secțiunea a XII-a Alte elemente specificate în detaliu

- (1) Orice întrebări apărute, care nu sunt explicit specificate în principiile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate prin ISPA, trebuie discutate cu Comisia. Comisia se va strădui să răspundă întrebărilor în mod deschis, în spiritul înscris în aceste principii și cu referire la principiile stabilite pentru Fondurile de coeziune.
- (2) În cazul conflictelor între aceste principii și regulile naționale de eligibilitate, principiile prezentate mai sus trebuie să primeze.

Anexa nr. III.3.a

**MODEL CE VA FI ÎNAINȚAT COMITETULUI DE MONITORIZARE
DIN**

FIȘA DE MONITORIZARE ISPA

Toate datele din raport trebuie să fie actualizate până la 30 iunie sau 31 decembrie

1A. IDENTIFICAREA MĂSURII

Denumirea măsurii:

Codul măsurii ISPA:

Agenția de Implementare:

Rata asistenței ISPA:

Data semnării Memorandumului de finanțare:

- Comisia

- Țara

Numărul amendamentului Memorandumului de finanțare:

- Comisia

- Țara

1B. AGENȚIA DE IMPLEMENTARE (AI)

Numele:

Adresa:

Codul poștal:

Localitatea:

Persoana de contact:

Telefon:

E-mail:

2. SCURTĂ DESCRIERE CRONOLOGICĂ A ACTIVITĂȚILOR / LUCRĂRILOR REALIZATE

3. CONDIȚII SPECIFICE REFERITOARE LA MĂSURĂ (ARTICOLUL 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE MF)

Se va face referire la condițiile specifice, dacă există, și se va preciza modulul în care au fost îndeplinite, precum și data îndeplinirii acestora (nr. scrisorii Comisiei prin care se aduce la cunoștință îndeplinirea condițiilor respective).

4. ACTUALIZAREA PLANULUI DE ACHIZIȚII							
Contract (Nr., Tip&Descriere(*)	Data publicării anunțului de previzionare a licitației	Tipul licitației vizate(**)	Data publicării anunțului de licitație		Costul contractului / costul estimativ al contractului milioane euro	Tipul co- finanțării Combinată / paralelă	Data semnării și numele câștigătorului / stadiu(***)
			Dacă nu s- a publicat	Dacă s-a publicat			
			Data estimativă	Data, nr. MO/ Internet			
Semnat							
În pregătire							

(*) Specificați contractul principal.

(**) Indicați dacă acordul contractual va fi conform Cărții FIDIC Roșii, Galbene sau Argintii. Specificați dacă licitația este local, internațională sau restrânsă și justificați procedura în cazul precalificării.

(***) Pentru contractele aflate în pregătire, oferiți câteva detalii despre stadiul pregătirii documentelor de licitație.

5. PLANUL DE CHELTUIELI					UM: EURO				
Anul	Costul eligibil total		Plățile efectuate		Cheltuieli viitoare estimative		Cheltuieli totale		Diferență / Cost total% (9)=((7)- (2))/ total (2)
	Estimarea inițială*	Estimarea acceptată curentă **	(până la data raportării)	(%) (3)/ (2)	(de la data raportării)	(%) (5)/(2)	(7)=(3) +(5)	(%) (7)/(2)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
2000									
2001									
2002									
Trim 1									
Trim. 2									
Trim. 3									
Trim. 4									
2003									
Trim. 1									
Trim. 2									
Trim. 3									
Trim. 4									
2004									
2005									
2006									
Total									

Propuneri de schimbare a planului de finanțare Da Nu

Transmise la CE în data de:

Vor fi transmise la CE în data de:

Vor fi prezentate în cadrul Comitetului de Monitorizare (atașați planul și motivele schimbării)

* La momentul semnării Memorandumului de Finanțare

** Ultimul Comitet de Monitorizare

6. FISA INFORMATIVA PRIVIND EXECUTIA FIZICA SI FINANCIARA (*)																			
Categorii de cheltuieli eligibile (*)	Execuția fizică						Execuția financiară												
	Indicatori fizici (*)		Execuția fizică de la ultimul Comitet de Monitorizare		Execuția fizică până la actualul Comitet de Monitorizare		Rata execuției fizice (%)		Indicatori financiari		Cheltuieli de la ultimul Comitet de Monitorizare		Cheltuieli până la actualul Comitet de Monitorizare		Rata execuției financiare %		Progres fizic		
	UM	Cantitate	(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(1)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)=8/5	(10)=4*6/100	Progres financiar total	Progres fizic total					
TOTAL																			

(*) se va acoperi 100% din costul eligibil.

**7. CAUZA DIFERENȚELOR (DACĂ EXISTĂ) DINTRE EXECUȚIA FIZICĂ ȘI CEA FINANCIARĂ
EXPLICAȚII PRIVIND ÎNTÂRZIERILE (DACĂ EXISTĂ)**

8. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE SAU LEGALE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va face referire la orice problemă apărută în implementarea măsurii, incluzând, ca punct de plecare, planul de finanțare original și se va explica ce acțiuni au fost întreprinse pentru a fi corectate.

Se va face referire la orice suspendare, corecție financiară și/sau neregularitate.

9. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE ȘI/SAU COMUNITARE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va prezenta, pe scurt, observațiile sau recomandările, dacă există, (cu referire la sursă) și se va declara modul prin care s-a răspuns la acestea.

10. MĂSURI ADOPTATE PENTRU PROMOVAREA ASISTENȚEI COMUNITARE (ANEXA NR. III.6 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Panouri ridicate la locul execuției? Da Nu

Mijloacele de comunicare utilizate pentru informarea publicului despre măsură:

Presa Televiziune Radio

Alte mijloace audio-vizuale

Tipul documentației tipărite aflată la dispoziția publicului:

11. DATA PREVĂZUTĂ PENTRU FINALIZARE

În memorandumul de finanțare inițial (data finală inițial stabilită):

În memorandumul de finanțare curent (data finală în memorandumul de finanțare de modificat):

Data prevăzută pentru finalizare:

Modificarea datei va fi propusă în comitetul de monitorizare: Da Nu

Anexa nr. III.3.b

Model pentru solicitarea de modificări

PROPUNERE DE MODIFICARE ISPA

Autoritatea responsabilă cu implementarea:

1. IDENTIFICAREA MĂSURII

Denumirea măsurii:

Autoritatea responsabilă cu implementarea:

Codul ISPA al măsurii:

Memorandum de finanțare nr.:

Data:

Procentul sprijinului ISPA:

2. SCHIMBAREA DATEI DE FINALIZARE A MĂSURII

Data curentă:

Data propusă pentru finalizare:

3. SCHIMBĂRI PROPUSE ÎN PLANUL FINANCIAR (*)

Euro

	Cheltuieli eligibile totale conform memorandumului de finanțare în vigoare	Cheltuieli eligibile efectuate sau previziuni pentru cheltuielile totale
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		
2006		
Total		

Solicitare de creștere a asistenței
Suma solicitată ca și creștere (euro)

Da

Nu

(*) De anexat planul de finanțare modificat

4. MODIFICĂRI ÎN COSTURILE ELIGIBILE ALE MĂSURII

EURO

Categoria cheltuielii (*)	Costuri totale eligibile curente	Modificarea solicitată	Costuri totale eligibile propuse
Proiectare			
Organizare de șantier			
Lucrări principale			
Utilaje și echipamente			
Asistență tehnică			
Supervizare			
Altele (specificări)			
Total			

(*) Categoriile sunt exemple, care trebuie ajustate cu scopul de a evidenția realitatea proiectului. Este de dorit și o defalcare pe contract.

5. MODIFICĂRI ALE INDICATORILOR FIZICI

Tipul de lucrare	Unitatea	Data estimată pentru finalizare	Propusă

6. MODIFICĂRI ALE CARACTERISTICILOR MĂSURII

Adăugați detalii detaliate

7. MOTIVE PENTRU MODIFICĂRILE PROPUSE

Adăugați argumente detaliate

Propunerea de modificare:

Data înaintării solicitării de modificare:

Semnatura CNI:

ANEXA nr. III.4

**Sisteme de management și control a asistenței nerambursabile acordate de ISPA
și proceduri pentru corecții financiare****Secțiunea 1**

Această anexă stabilește reguli detaliate privind sistemele de management și control a asistenței nerambursabile acordate de ISPA și în ceea ce privește procedura de a aduce corecții financiare acestei asistențe.

**Secțiunea a 2-a
Sisteme de management și control**

1. Fiecare stat beneficiar va asigura că:

- (i) coordonatorul național ISPA,
- (ii) Fondul Național și responsabilul național cu autorizarea,
- (iii) agențiile de implementare și responsabilii sectoriali cu autorizarea și
- (iv) beneficiarii finali

așa cum sunt definiți în Memorandumul de înțelegere ISPA asupra utilizării Fondului Național pentru ISPA, primesc o îndrumare adecvată privind crearea unor sisteme de management și control necesare pentru asigurarea unui management solid al ISPA în conformitate cu principiile și standardele general acceptate, și în special pentru asigurarea corectitudinii, regularității și eligibilității solicitărilor pentru asistență ISPA, dar de asemenea să asigure ca aceste măsuri sunt derulate în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare și cu obiectivele atribuite măsurii.

2. Pentru obiectivele acestei anexe, *agențiile de implementare* vor include organe, altele decât beneficiarii finali cărora le este delegată, de către agenția de implementare sau responsabilul sectorial cu implementarea (denumite în continuare *organe delegate*), implementarea măsurilor finanțate de ISPA.
3. Pentru obiectivele acestei anexe, cu excepția cazurilor în care măsurile înseamnă proiecte individuale, etapele de proiect sau grupurile de proiecte se regăsesc în anexa nr. III.2, secțiunea a II-a (1) la memorandumul de finanțare.

Secțiunea a 3-a

1. Sistemele de management și control ale coordonatorului național ISPA, Fondului Național, agențiilor de implementare, organelor delegate și beneficiarilor finali, vor prevedea, cu respectarea proporționalității în raport cu volumul asistenței administrate:

- (a) O definiție clară, o alocare clară și, în măsura în care este necesar pentru un management solid, o separare adecvată a funcțiilor în cadrul organizației implicate;

- (b) Sisteme eficace pentru a asigura că funcțiile sunt îndeplinite de o manieră satisfăcătoare;
- (c) În cazul organelor delegate și beneficiarilor finali, raportarea către autoritatea responsabilă privind îndeplinirea sarcinilor și mijloacele folosite.

Secțiunea a 4-a

1. Sistemele de management și control la care se face referire în secțiunea 3 vor include procedurile de verificare a autenticității cheltuielilor reclamate și execuția măsurii, începând de la etapa pregătitoare până la intrarea în serviciu a investiției finanțate, în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare relevant, cu obiectivele stabilite ale măsurii și cu regulile naționale și comunitare aplicabile în ceea ce privește, în special, eligibilitatea cheltuielilor în cadrul ISPA, protecția mediului, transporturile (inclusiv rețele transeuropene), concurența și adjudecarea contractelor publice.

Verificările vor acoperi toate aspectele, de natură financiară, tehnică, sau administrativă, care să determine utilizarea efectivă a asistenței angajate.

2. Procedurile vor necesita înregistrarea verificării măsurilor la fața locului. Înregistrările vor atesta lucrările executate, rezultatele verificării și măsurile luate luate în ceea ce privește discrepanțele descoperite. Acolo unde verificările administrative sau tehnice nu sunt exhaustive, ci realizate pe un eșantion de lucrări și tranzacții, înregistrările vor identifica lucrările sau tranzacțiile selectate și vor descrie metoda de selectare.

Secțiunea a 5-a

1. Statul beneficiar va informa Comisia, într-un interval de 3 luni de la intrarea în vigoare a memorandumului de finanțare, asupra organizării coordonatorului național ISPA, Fondului Național, agențiilor de implementare și organelor delegate responsabile pentru măsurile ISPA, așa cum au fost identificate în secțiunea a 2-a, asupra sistemelor de management și control existente în cadrul acestor autorități sau organe și asupra îmbunătățirilor planificate ca urmare a îndrumării la care se face referire în secțiunea a 2-a (1).
2. Comunicarea va conține următoarele informații în legătură cu coordonatorul național ISPA, Fondul Național, agențiile de implementare și organele delegate
  - (a) funcțiile create în cadrul acestora,
  - (b) alocările de funcții între sau în departamentele componente,
  - (c) procedurile de inspecție și recepție a lucrărilor și cele prin care sunt primite, verificate și validate solicitările de rambursare a cheltuielilor, precum și procedurile sunt autorizate, executate și contabilizate plățile către beneficiari, și

- (d) prevederile pentru auditul sistemelor de management și control.
3. Comisia, în cooperare cu statul beneficiar, se va convinge că sistemele de management și control prezentate în paragrafele 1 și 2 îndeplinesc standardele stabilite de această anexă, și va face cunoscut orice impediment în ceea ce privește transparența verificărilor asupra operațiilor ISPA și descărcarea de responsabilități a Comisiei. Revederi ale operării sistemelor se vor realiza periodic.

Secțiunea a 6-a

1. Sistemele de management și control pentru măsuri vor prevedea un sistem de audit corespunzător.
2. Un sistem de audit va fi considerat corespunzător atunci când permite:
  - (a) reconcilierea sumelor certificate către Comisie cu înregistrările cheltuielilor individuale și documentele justificative deținute la diferite nivele administrative, de către agențiile de implementare și beneficiarii finali;
  - (b) verificarea alocării și transferului fondurilor comunitare și naționale disponibile;
  - (c) verificarea corectitudinii informațiilor furnizate asupra executării măsurii în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare prin care se oferă asistența și obiectivele stabilite pentru măsură.
3. O descriere indicativă a necesarului de informații pentru un sistem de audit corespunzător este dată în anexa nr. III.4.A.
4. Statul beneficiar se va convinge asupra următoarelor:
  - (a) că există proceduri pentru a se asigura că documentele relevante pentru aspecte specifice privind cheltuielile realizate, plățile făcute, lucrările realizate și verificările acestora, făcute în legătură cu măsura și care sunt necesare pentru un sistem de audit corespunzător, sunt deținute în conformitate cu cerințele secțiunii a XII-a, a anexei nr. II.1 și cu anexa nr. III.4 A;
  - (b) că o înregistrare este menționată de organul care o deține și localizarea sa;
  - (c) că documentele sunt disponibile pentru inspectarea de către persoanele sau organele care au în mod normal dreptul de a inspecta asemenea documente.
5. Persoanele și organele la care se face referire în paragraful 4 (c) vor fi:

- (a) personalul coordonatorului național ISPA, Fondului Național, agențiilor de implementare și al organelor delegate care operează solicitările de plată;
- (b) serviciile care auditează sistemele de management și control;
- (c) responsabilul național cu autorizarea finanțării, în calitate de persoană responsabilă cu certificarea solicitărilor de plată intermediare și finale, conform secțiunii a III-a (8) a anexei nr. III.1 și persoana sau departamentul care emite declarațiile de finalizare a măsurilor, așa cum sunt atașate în anexa nr. III.4C,
- (d) oficiali mandatați ai instituțiilor naționale de audit și ai Comunității.

Ei pot solicita să le fie furnizate extrase sau copii ale documentelor ori înregistrărilor contabile la care se face referire în paragraful 4.

Secțiunea a 7-a

Fondul Național va ține un registru al sumelor recuperabile din plățile deja făcute în cadrul asistenței ISPA și se va asigura ca sumele să fie recuperate fără nici o întârziere nejustificată. După recuperare, acesta va replăti sumele recuperate care fuseseră plătite neregular, împreună cu dobânda primită în contul plății întârziate, prin deducerea sumelor respective din următoarea declarație de cheltuială și cerere de plată către Comisie în legătură cu măsura respectivă. Dacă aceasta este insuficientă, Comisia poate solicita ca sumele în exces să îi fie înapoiate.

Fondul Național va transmite Comisiei anual, în anexă la cel de-al patrulea raport trimestrial asupra recuperărilor realizate conform anexei nr. III.5, o declarație asupra sumelor ce vor fi recuperate din măsura ISPA la acea dată, clasificate pe an al inițierii procedurilor de recuperare.

Secțiunea a 8-a Certificarea cheltuielilor

1. Certificatele și declarația cheltuielilor intermediare și finale la care se face referire în anexa nr. III.1, secțiunea a III-a (6), al cincilea alineat și (8) vor fi emise în forma stabilită în anexa nr. III.4.B de către responsabilul național cu autorizarea finanțării, care este independent din punct de vedere funcțional de orice serviciu care aprobă solicitările.
2. Înainte de certificarea unei declarații de cheltuială, responsabilul național cu autorizarea finanțării se va convinge că următoarele condiții sunt îndeplinite:
  - (a) Cordonatorul național ISPA, agențiile de implementare, organele delegate și beneficiarii finali au îndeplinit cerințele secțiunilor a III-a (3) și (6) și a VII-a ale anexei nr. III.1 și au respectat termenii memorandumului de finanțare;

(b) Declarația de cheltuieli include numai cheltuielile:

(i) Care au fost efectiv făcute în cadrul perioadei de eligibilitate stabilite în memorandumul de finanțare prin care se acordă asistența și care pot fi justificate prin facturi sau documente contabile cu valoare probativă echivalentă;

(ii) Legate de lucrările care nu fuseseră încheiate la data când aplicația pentru asistență a fost depusă;

(iii) Care sunt justificate prin progresele sau încheierea măsurii, în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare prin care se acordă asistența și cu obiectivele atribuite măsurii.

3. Pentru ca eficiența sistemelor de control și auditul să poată fi luată întotdeauna în considerare înainte ca o declarație de cheltuieli să fie prezentată Comisiei, statul beneficiar se va asigura că Fondul Național să fie ținut la curent cu procedurile urmate de coordonatorul național ISPA, agențiile de implementare și organele delegate, pentru:

(a) A verifica autenticitatea cheltuielilor reclamate și executarea măsurii în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare și obiectivele atribuite măsurii;

(b) A asigura conformitatea cu regulile aplicabile; și

(c) A menține sistemul de audit.

Secțiunea a 9-a Verificarea selectivă

1. Statul beneficiar va organiza verificările asupra măsurilor pe o bază selectivă adecvată, cu scopul:

(a) De a verifica eficiența sistemelor de management și control existente;

(b) De a verifica în mod selectiv, pe baza unei analize de risc, declarațiile de cheltuieli făcute la diverse nivele implicate.

2. Verificările efectuate pe perioada derulării asistenței ISPA vor acoperi cel puțin 15% din totalul cheltuielilor eligibile realizate în cadrul măsurii aprobate în timpul acelei perioade. Acest procentaj poate fi redus proporțional cu cheltuielile realizate înainte de 1 ianuarie 2003. Verificările se vor baza pe un eșantion reprezentativ de tranzacții, ținând cont de cerințele paragrafului 3.

Statul beneficiar va încerca să extindă implementarea verificărilor chiar dincolo de perioada respectivă. Se va asigura o separare adecvată a sarcinilor între asemenea verificări și procedurile de implementare sau plată privind măsurile.

3. Selectarea eșantionului de tranzacții ce vor fi verificate va ține cont de:
- (a) Necesitatea de a verifica un ansamblu adecvat de măsuri, din punct de vedere al tipului și dimensiunii;
  - (b) Orice factor de risc identificat cu ocazia verificărilor naționale sau comunitare;
  - (c) Necesitatea de a asigura că diferitele tipuri de organe implicate în managementul și implementarea măsurilor și cele două sectoare de activitate (transport și mediu) sunt verificate în mod corespunzător.

Secțiunea a 10-a

În cadrul controalelor statul beneficiar va încerca să verifice următoarele:

- (a) aplicarea practică și eficiența sistemelor de management și control;
- (b) executarea măsurii în conformitate cu memorandumul de finanțare prin care s-a acordat asistență și cu obiectivele stabilite pentru măsură;
- (c) pentru un număr adecvat de înregistrări contabile, conformitatea acelor înregistrări cu documentele justificative deținute de agențiile de implementare, organele delegate și beneficiarii finali;
- (d) prezența unui sistem de audit corespunzător;
- (e) pentru un număr adecvat de tipuri de cheltuieli, că natura și calendarul cheltuielilor relevante sunt în conformitate cu prevederile comunitare și corespund specificațiilor aprobate ale măsurii și lucrărilor executate în realitate;
- (f) cofinanțarea națională corespunzătoare a fost într-adevăr disponibilizată;
- (g) că măsurile cofinanțate au fost implementate în conformitate cu regulile și politicile Comunității, conform articolului 5 din memorandumul de finanțare.

Secțiunea a 11-a

Verificările vor stabili dacă problemele întâmpinate au un caracter sistemic, ridicând un risc pentru alte măsuri sau toate măsurile operate de către aceleași agenții de implementare ori în statul beneficiar respectiv. De asemenea, vor identifica cauzele unor asemenea situații, orice examinare suplimentară considerată necesară, măsurile de corecție și acțiunile preventive necesare.

Secțiunea a 12-a

Fiecare stat beneficiar și Comisia se vor consulta cel puțin o dată pe an în vederea coordonării programelor lor de control, astfel încât să se maximizeze efectul util al resurselor de alocate controalelor la nivel național și comunitar. Aceste consultări vor aborda tehnicile de analiză a riscului ce trebuie aplicate și vor ține cont de controalele recente, rapoartele și comunicările autorităților naționale, ale Comisiei și Curții Europene de Conturi.

Secțiunea a 13-a

În conformitate cu secțiunea a 12-a, statul beneficiar va informa Comisia până la data de 30 iunie a fiecărui an, și pentru prima dată până la data de 30 iunie 2002, asupra aplicării secțiunilor 9 – 11 ale acestei anexe pentru anul calendaristic precedent și, în plus, va furniza orice completare sau actualizare necesară a descrierii sistemelor de management și control, comunicate conform secțiunii a 5-a (1).

Secțiunea a 14-a **Declarația de finalizare a proiectelor**

Persoana sau departamentul desemnat pentru a emite declarații de finalizare a măsurilor, conform anexei nr. III.4.C va avea o funcție independentă de coordonatorul național ISPA, responsabilul național cu autorizarea finanțării, Fondul Național, agențiile de implementare, organele delegate și beneficiarii finali.

Acesta va conduce examinarea în conformitate cu standardele de auditare internațional acceptate. I se vor furniza de către coordonatorul național ISPA, responsabilul național cu autorizarea finanțării, Fondul Național, agențiile de implementare, organele delegate și beneficiarii finali toate informațiile solicitate și va avea acces la înregistrările și documentele justificative necesare pentru elaborarea declarației.

Secțiunea a 15-a

Declarațiile vor fi fundamentate pe o examinare a sistemelor de management și control, pe rezultatele verificărilor deja făcute și, unde este necesar, pe o verificare selectivă suplimentară a tranzacțiilor și a raportului final elaborat conform secțiunii a V-a a anexei nr. III.1. Persoana sau departamentul ce emite declarația va face toate investigațiile necesare pentru a obține o asigurare rezonabilă că declarația certificată a cheltuielilor este corectă, că tranzacțiile sunt legale și reale și că măsura a fost realizată în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare și cu obiectivele atribuite măsurii.

Declarațiile vor fi elaborate pe baza modelului indicativ din anexa nr. III.4.C și vor fi însoțite de un raport care va include toate informațiile relevante pentru justificarea declarației, inclusiv un rezumat al rezultatelor tuturor verificărilor realizate de organele naționale și comunitare, la care declarantul a avut acces.

Secțiunea a 16-a

Dacă prezența unor lipsuri majore în ceea ce privește managementul și controlul, sau frecvența ridicată a iregularităților descoperite, ori unele îndoieli privind implementarea adecvată a măsurii nu permit o asigurare generală pozitivă în ceea ce privește validitatea cererii finale de plată și a certificatului final de cheltuieli, declarația se va referi la aceste circumstanțe și va estima amploarea problemei și impactul financiar al acesteia.

Într-un asemenea caz, Comisia poate cere verificare suplimentară în vederea identificării și corectării iregularităților într-un interval specificat de timp.

Secțiunea a 17-a

Informațiile contabile ce trebuie deținute și comunicate Comisiei la cerere

1. Înregistrările contabile asupra măsurilor la care se face referire în anexa nr. III.4.A vor trebui ținute, pe cât este posibil, în format electronic. Asemenea înregistrări vor fi făcute disponibile Comisiei la cerere în scopul verificării documentelor și verificărilor la fața locului, fără a aduce prejudicii cererii de a furniza rapoarte de progres conform secțiunii a X-a a anexei nr. III.1.
2. La cererea scrisă a Comisiei, statul beneficiar va transmite acesteia înregistrările la care se face referire în paragraful 1, într-un interval de 10 zile lucrătoare de primirea cererii. O perioadă diferită poate fi agreată între Comisie și statul beneficiar, în special în cazul în care înregistrările nu sunt disponibile în format electronic.
3. Comisia va asigura ca informațiile înaintate de statul beneficiar sau colectate în cursul inspecțiilor la fața locului rămân confidențiale și în siguranță.
4. Cu respectarea legilor naționale, oficialii Comisiei vor avea acces la toate documentele pregătite în vederea sau în cursul controalelor desfășurate conform acestei anexe și la datele deținute, inclusiv cele din sistemele computerizate.

Secțiunea a 18-a

Corecții finale

1. Dacă, după finalizarea verificărilor necesare, Comisia ajunge la concluzia:
  - (a) că implementarea unei măsuri nu justifică o parte sau întreaga asistență acordată, incluzând eșecul îndeplinirii uneia din condițiile din memorandumul de finanțare prin care se acordă asistență și, în special, orice schimbare semnificativă afectând natura sau condițiile de implementare a măsurii pentru care aprobarea Comisiei nu a fost cerută, sau

- (b) că există o iregularitate cu privire la asistența ISPA și că statul beneficiar nu a luat nici măsurile corective necesare,

Comisia va suspenda asistența în ceea ce privește măsura respectivă și declarând motivele, solicită statului beneficiar să expună comentariile sale, într-o perioadă specificată de timp.

Dacă statul beneficiar obiectează în ceea ce privește observațiile făcute de Comisie, statul beneficiar va fi invitat la o audiere de către Comisie, în care ambele părți vor face eforturi pentru a ajunge la un acord în privința observațiilor și concluziilor finale.

2. La sfârșitul perioadei stabilite de către Comisie, aceasta, cu respectarea procedurilor existente și dacă nu se ajunge la un acord în termen de trei luni, luând în considerație orice comentariu făcut de statul beneficiar, va decide:
  - (a) să reducă plata în avans la care se face referire în secțiunea a III-a (2) a anexei nr. III.1, sau
  - (b) să opereze corecțiile financiare cerute. Aceasta va însemna anularea întregii sau unei părți din asistența acordată pentru măsură.

Aceste decizii vor respecta principiul proporționalității. Comisia, atunci când decide asupra sumei ce face obiectul corecției, va ține cont de tipul iregularității sau schimbării și de amploarea impactului financiar potențial a oricărei deficiențe ale sistemelor de management și control. Orice reducere sau anulare va duce la recuperarea sumelor plătite.

3. Orice sumă primită nejustificat și care trebuie recuperată va fi plătită Comisiei. Dobânda asupra contului cu sumele rambursate cu întârziere va fi atribuită în conformitate cu regulile stabilite în secțiunea a 21-a.

Secțiunea a 19-a

1. Totalul corecțiilor financiare efectuate de Comisie în conformitate cu prevederile secțiunii a 18-a (2) pentru iregularități individuale sau sistematice vor fi evaluate oriunde este posibil și practic pe baza dosarelor individuale și va fi egal cu totalul cheltuielilor atribuite greșit ISPA, ținându-se cont de principiul proporționalității.
2. Când nu este posibil sau practic să se quantifice totalul exact cheltuielilor incorecte, sau când ar fi disproportionat să se anuleze în întregime cheltuielile respective și Comisia își bazează corecțiile financiare pe o extrapolare sau o rată fixă, va proceda după cum urmează
  - (a) în cazul extrapolării, va folosi un eșantion reprezentativ de tranzacții asemănătoare;

(b) în cazul ratei fixe, va evalua importanța încălcării regulilor și amploarea și implicațiile financiare ale deficiențelor sistemului de management și control care au condus la iregularitățile stabilite.

3. Acolo unde Comisia își fundamentează poziția pe datele stabilite de auditori, alții decât cei ai propriilor servicii, aceasta își va elabora propriile concluzii privind consecințele financiare, după examinarea măsurilor luate de statul beneficiar respectiv, conform secțiunii a VII-a a anexei nr. III.1, secțiunilor a 18-a (1) și (2) ale acestei anexe, a rapoartelor transmise conform anexei nr. III.5 și a răspunsurilor statului beneficiar.

Secțiunea a 20-a

1. Perioada de timp în care statul beneficiar respectiv poate răspunde la o cerere conform secțiunii a 18-a (1), poate înainta comentariile sale și, unde este cazul, poate face corecții, va fi de două luni, cu excepția cazurilor pe deplin justificate în care o perioadă mai lungă poate fi agreată de Comisie.
2. Acolo unde Comisia propune corecții financiare pe baza extrapolării sau a unei rate fixe, statului beneficiar i se va oferi oportunitatea de a demonstra, prin intermediul unei examinări a dosarelor respective, că amploarea reală a iregularităților a fost mai mică decât aceea evaluată de Comisie. În acord cu Comisia, statul beneficiar poate limita aria examinării la o proporție adecvată sau un eșantion de dosare.

Cu excepția cazurilor pe deplin justificate, timpul alocat pentru această examinare nu va depăși o perioadă suplimentară de două luni, după cele două luni la care se face referire în paragraful 1. Rezultatele unei asemenea examinări vor fi analizate în maniera specificată în al doilea subparagraf a secțiunii a 18-a (1). Comisia va lua în considerație orice dovadă înaintată de statul beneficiar în perioada de timp stabilită.

3. Oricând statul beneficiar obiectează față de observațiile făcute de Comisie și are loc o audiere conform subparagrafului al doilea al secțiunii a 18-a (1), perioadă de trei luni în care Comisia poate lua o decizie va începe să curgă de la data audierii.

Secțiunea a 21-a

1. Orice rambursare ce trebuie făcută către Comisie, conform secțiunii a 18-a (3), va fi efectuată înaintea datei indicate în cererea transmisă responsabilului național cu autorizarea finanțării. Această dată va fi ultima zi a celei de-a doua luni de la data transmiterii cererii de rambursare.
2. Orice întârziere în efectuarea rambursării va da naștere la dobândă asupra contului de plată cu întârziere, începând cu data la care se face referire în paragraful 1 și sfârșind cu data plății efective. Rata dobânzii va fi cu 1,5% mai mare decât rata

aplicată de Banca Centrală Europeană în operațiile sale de refinanțare în prima zi lucrătoare a lunii în care data respectivă cade.

3. O corecție financiară conform secțiunii a 18-a (2) nu va aduce prejudicii obligației statului beneficiar de a urmări recuperarea conform secțiunii a VII-a din anexa nr. III.1.
4. Atunci când trebuie recuperate sume ca urmare a corecțiilor financiare, serviciul sau organul competent va iniția procedurile de recuperare și va notifica aceasta coordonatorului național ISPA, Fondului Național și agențiilor de implementare.

Secțiunea a 22-a

Nimic din această anexă nu va împiedica statul beneficiar să aplice reguli mai stricte decât cele stabilite aici.

Anexa nr. III.4.A

Descrierea succintă a cerințelor referitoare la informațiile necesare pentru un sistem de audit corespunzător

Un sistem de audit corespunzător, descris în secțiunea a 6-a (2), este îndeplinit, pentru o măsură dată, inclusiv proiecte individuale în cadrul grupurilor de proiecte, atunci când:

1. Evidențele contabile ținute la nivelul de management corespunzător furnizează informații detaliate despre cheltuielile reale făcute în cadrul măsurii cofinanțate de către agenția de implementare, inclusiv atunci când aceasta din urmă nu este destinatarul final al finanțării, organele și firmele implicate în implementarea măsurii, fie că sunt concesionari, delegați sau alt tip. Înregistrările contabile arată data în care au fost create, valoarea fiecărui articol de cheltuială, natura documentelor justificative și data și metoda de plată. Documentarul justificativ necesar (de ex. facturile) sunt atașate.
2. În cazul cheltuielilor legate doar parțial de măsura cofinanțată, este demonstrată corectitudinea cheltuielilor între măsura cofinanțată și restul operațiunilor. Aceeași regulă se aplică tipurilor de cheltuieli care sunt considerate eligibile numai în cadrul unor anumite limite sau în raport cu alte costuri.
3. Specificațiile tehnice și planul de finanțare al măsurii, rapoartele de progres, documentele privind licitațiile și procedurile de contractare, și rapoartele inspecțiilor asupra executării măsurii în conformitate cu secțiunea a 4-a, sunt păstrate disponibile la nivelul de management adecvat.
4. Pentru declararea cheltuielilor reale făcute în cadrul măsurii către Fondul Național, informațiile menționate în paragraful 1 sunt adunate într-o declarație de cheltuieli detaliată pe categorii. Declarațiile detaliate ale cheltuielilor constituie documente justificative pentru înregistrările contabile ale Fondului Național și reprezintă baza pentru pregătirea declarațiilor de cheltuieli către Comisie.
5. În cazul în care există unul sau mai multe organe delegate la un nivel intermediar între agenția de implementare sau organele sau firmele implicate în implementarea măsurii și Fondul Național, fiecare organ delegat solicită declarații detaliate de cheltuieli, pentru aria sa de responsabilitate, de la organul de la nivelul inferior, ca documente justificative pentru propriile înregistrări contabile, din care transmite cel puțin un rezumat al cheltuielilor făcute în cadrul măsurii către organul de la nivelul superior.
6. În cazul transferurilor computerizate de date, toate autoritățile și organele implicate vor obține suficiente informații de la nivelul inferior pentru a își justifica propriile înregistrări contabile și sumele raportate la nivel superior, asigurând în acest fel un sistem de audit corespunzător a rezumatelor sumelor raportate Comisiei pentru fiecare cheltuială și pentru documentele justificative la nivelul agenției de implementare și ale celorlalte organe și firme implicate în implementarea măsurii.

Anexa nr. III.4.B

CERTIFICAT INTERMEDIAR/FINAL ȘI DECLARAȚIE DE CHELTUIELI ȘI
CERERE DE PLATĂ

COMISIA EUROPEANĂ - ISPA

Certificat intermediar/final și declarație de cheltuieli și cerere de plată
(De transmis la Unitatea.....a Directoratului General pentru Politici Regionale
pe canale oficiale)

Denumirea măsurii:

.....
Memorandum de finanțare nr.....din.....
Referința Comisiei (CCI Nr.).....

CERTIFICAT

Subsemnatul ....., reprezentând
Fondul Național desemnat de⁵ ....., certific că toate
cheltuielile eligibile incluse în declarația atașată, reprezentând contribuții ale ISPA și ale
finanțării naționale, au fost plătite în conformitate cu progresele măsurii

după⁶:

		20
--	--	----

în valoare de

	euro
--	------

(Suma exactă până la
două zecimale)

Declarația de cheltuieli atașată, detaliată pe categorii de cheltuieli și pe măsură în cazul
unui grup de proiecte, acoperă cheltuieli până la

		20....
--	--	--------

(Zz/ll/aaaa)

și este parte integrală a acestui certificat, la fel ca raportul însoțitor asupra progreselor
măsurii comparat cu planurile/raportul final.

De asemenea, certific că măsura face progrese satisfăcătoare spre finalizare/a fost
încheiată în conformitate cu obiectivele și că informațiile date în raportul de
progres/raportul final sunt corecte.

⁵ Indicați instrumentul administrativ de desemnare în conformitate cu Secțiunea III (8) și (9) din Anexa III.1, cu referințe adecvate și dată.

⁶ Data de începere a eligibilității cheltuielilor conform Memorandumului de Finanțare

Certific, în plus, că măsura este în curs de implementare/a fost implementată în conformitate cu termenii memorandumului de finanțare, în special în ce privește:

- (1) Conformitatea cu reglementările privind protecția mediului, transporturile (inclusiv rețelele trans-europene), concurența, și acordarea contractelor publice (Ghidul practic pentru PHARE, ISPA și SAPARD);
- (2) Aplicarea procedurilor de management și control la măsură, în special pentru verificarea realității cheltuielilor reclamate și execuția adecvată a măsurii în conformitate cu secțiunea a 4-a și prevenirea, descoperirea și corectarea iregularităților, urmărirea fraudelor și recuperarea sumele plătite nejustificat (anexa nr. III.5).

În conformitate cu secțiunea a XII-a a anexei nr. III.1, documentele justificative sunt și vor continua să fie disponibile pentru o perioadă de minimum 5 ani de la plata finală de către Comisie.

Certific că:

- (1) Declarația de cheltuieli este corectă și rezultatele din sistemele contabile bazate pe documente justificative verificabile;
- (2) Declarația de cheltuieli și cererea de plată iau în considerare orice recuperare făcută și dobânda primită pentru acestea;
- (3) Detaliile privind tranzacțiile realizate sunt înregistrate, acolo unde este posibil, pe format electronic și sunt disponibile la cererea departamentelor responsabile ale Comisiei.

Data

		20
--	--	----

 (zz/ll/aaaa)

Numele cu majuscule,
ștampila și semnătura autorității competente

Declarație de cheltuieli făcute în cadrul măsurii⁷

Document nr. (CCI cod)

Denumirea măsurii

Data

Categoria de cheltuieli	Total cheltuieli făcute la data (între... ⁸ și...)	Cheltuielile certificate în prezenta declarație	Total cheltuieli planificate (buget inițial)	Cheltuielile făcute la această dată, ca procent din bugetul inițial (%)	Cheltuieli estimative necesare pentru încheierea măsurii
1. Planificare					
2. Studii de fezabilitate, proiect					
3. Pregătirea șantierului					
4. Clădiri și construcție					
5. Echipament					
6. Asistență tehnică, pregătirea documentelor de licitație					
7. Altele					
TOTAL					

⁷ Pentru decizia asupra unor grupuri de proiecte, cheltuielile trebuie împărțite pe proiecte, cu excepția cazurilor când cheltuielile sunt comune grupului, cum este cazul asistenței tehnice și publicității

⁸ Data de începere a eligibilității cheltuielilor (semnarea Memorandumului de Finanțare de către Comisie)

Anexa la declarația de cheltuieli: recuperări efectuate de la ultima declarație de cheltuieli certificată și inclusă în prezenta declarație de cheltuieli

<i>Suma ordonată a fi recuperată</i>	
<i>Debitor</i>	
<i>Data de emiterie a ordinului de recuperare</i>	
<i>Autoritatea care a emis ordinul de recuperare</i>	
<i>Data recuperării</i>	
<i>Suma recuperată</i>	

APLICAȚIE PENTRU PLATA INTERMEDIARĂ/FINALĂ

Denumirea măsurii: .....

Referința Comisiei (CCI Nr) .....

Ca urmare a prevederilor secțiunii a III-a (1) din anexa nr. III.1, subsemnatul (numele cu majuscule, ștampila, poziția și semnătura autorității competente), solicit plata sumei de euro.....ca plată intermediară / finală⁹.

Această aplicație îndeplinește condițiile de admisibilitate deoarece:

Ștergeți dacă este cazul

(a) Raportul asupra progreselor măsurii în ceea ce privește indicatorii fizici și financiari și care demonstrează conformitatea sa cu decizia de acordare a asistenței, incluzând condițiile specifice stabilite	- Este inclus
(b) Ultimul raport de progres/raportul final asupra implementării solicitat conform secțiunilor a V-a și a X-a ale anexei nr. III.1, inclusiv în cel de-al doilea caz detalii privind conformitatea cu Ghidul Practic pentru PHARE, ISPA și SAPARD	- A fost transmis - Este inclus
(c) Observații și recomandări făcute de autoritățile de audit naționale și/sau comunitare, în special corectarea iregularităților bănuite sau dovedite	- S-a acționat conform - Nu s-au făcut observații sau recomandări
(d) Principalele probleme de ordin tehnic, financiar și juridic apărute și măsuri pentru corectarea lor	- Sunt indicate - Nici una observată
(e) Analiza oricărei abateri de la planul financiar inițial	- A fost transmisă - Este inclusă
(f) Măsuri de publicitate luate în legătură cu măsura	- Sunt indicate
(g) Nici una din cheltuielile certificate nu a fost suspendată conform secțiunii a VIII-a (3) a anexei nr. III.1	

Plata trebuie făcută către:

Beneficiarul:	
Banca:	
Cont nr.	
Titularul contului (dacă este diferit de beneficiar)	

Data

--	--	--	--

 20..... (zz/ll/aaaa)

Nume cu majuscule, ștampilă, poziția și
semnătura autorității competente

⁹ ștergeți dacă este cazul

Anexa nr. III.4.C

MODEL INDICATIV AL DECLARAȚIEI LA FINALIZAREA MĂSURII¹⁰
(Secțiunea a 14-a)

Către Comisia Europeană, Directoratul General pentru Politică Regională

INTRODUCERE

1. Subsemnatul, ...(se specifică numele, funcția și seviceiul), am examinat declarația finală de plată pentru ..... (numele și numărul de referință CCI a măsurii finanțate prin ISPA) și cererea către Comisie pentru plata finală a sumelor provenite din ajutorul Comunității.

SCOPUL CONTROLULUI

2. Am condus examinarea în conformitate cu prevederile secțiunilor a 14-a, a 15-a și a 16-a ale anexei nr. III.4. Am planificat și executat examinarea în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că declarația finală de cheltuieli și solicitarea de plată a sumelor provenite din ajutorul comunității și raportul final nu conțin declarații false, în special în ce privește executarea măsurii¹¹ în conformitate cu termenii și condițiile deciziei și obiectivele atribuite acesteia. Procedura urmată și informațiile folosite la examinare, inclusiv concluziile verificărilor efectuate în anii precedenți, se găsesc în rezumat în raportul atașat.

OBSERVAȚII

3. Scopul examinării de control a fost îngrădit de următoarele:

- (a)
- (b)
- (c) , etc.

(Indicați orice obstacol cu care v-ați confruntat în timpul examinării, de exemplu probleme sistemice, slăbiciuni de management, lipsa unui sistem de audit, lipsa documentației justificative, cazurile aflate în proceduri legale, etc.; estimați suma cheltuielilor afectate de aceste obstacole și asistența Comunitară corespunzătoare acestora).

¹⁰ în cazul grupurilor de proiecte care sunt subiect al unei singure decizii, declarația acoperă grupul de proiecte

¹¹ inclusiv proiectele individuale dintr-un grup de proiecte

4. Examinarea, împreună cu concluziile altor controale naționale sau din partea Comunității la care am avut acces, au dezvăluit o frecvență mică/ridicată (se va indica corespunzător; dacă este ridicată se va explica) a erorilor/neregulilor. Erorile/neregulile au fost rezolvate satisfăcător de către autoritățile responsabile și nu par să afecteze suma ajutorului plătit de către comunitate, cu următoarele excepții:

- (a)
- (b)
- (c) , etc.

(Indicați erorile/neregulile care nu au fost rezolvate corespunzător, și pentru fiecare caz, posibilul caracter sistemic al acestora și amploarea problemelor și mărirea sumelor de ajutor comunitar care par să fie afectate de acestea).

CONCLUZII

Fie,

Dacă nu au existat impedimente la examinare, frecvența erorilor depistate este redusă și toate problemele au fost rezolvate satisfăcător:

5.(a) În lumina examinării și a concluziilor altor verificări naționale sau comunitare la care am avut acces, opinia mea este că declarația finală de cheltuieli și raportul final prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute și lucrările realizate, în concordanță cu prevederile memorandumului de finanțare privind măsura și obiectivele sale, și că solicitarea făcută Comisiei pentru plata finală a asistenței comunitare pare să fie validă.

Fie

Dacă au fost întâmpinate unele dificultăți în timpul examinării dar frecvența erorilor nu este ridicată, sau dacă există probleme care nu au fost rezolvate satisfăcător:

5(b) Cu excepția problemelor la care s-a făcut referire la punctul 3 de mai sus (și) a erorilor/neregulilor la care s-a făcut referire la punctul 4 care par a nu fi fost rezolvate satisfăcător și la care s-a făcut referire la punctul 4, este opinia mea, bazată pe examinarea și pe concluziile altor verificări naționale sau din partea Comunității la care am avut acces, că declarația finală de cheltuieli și raportul final prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute și lucrările realizate în concordanță cu prevederile memorandumului de finanțare privind măsura și obiectivele sale, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata finală a asistenței din partea comunității pare să fie validă.

Sau

Fie

Dacă obstacole majore au fost întâmpinate în timpul examinării sau frecvența erorilor depistate este ridicată, chiar dacă erorile/neregulile au fost rezolvate satisfăcător:

5(c) Din cauza problemelor la care am făcut referire la punctul 3 (și) dată fiind frecvența ridicată a erorilor arătate la punctul 4, nu sunt în poziția de a exprima o opinie asupra declarației finale de cheltuieli, raportului final și a solicitării făcute Comisiei pentru plata finală a asistenței din partea comunității.

Data, semnătura

Anexa nr. III. 5

Acord cu privire la neregulile și la recuperarea sumelor încasate eronat prin ISPA**Secțiunea 1**

Această înțelegere nu trebuie să afecteze aplicarea în țara beneficiară a regulilor referitoare la procedurile penale sau cooperarea judiciară între țările beneficiare sau între Comisie și țările beneficiare cu privire la problemele penale.

Secțiunea a 2-a

(1) Țările beneficiare trebuie să comunice Comisiei în 3 luni de la data intrării în vigoare a memorandumului de finanțare:

- prevederile stabilite de lege, reglementările sau acțiunile administrative pentru aplicanții măsurilor asistate prin ISPA;
- lista autorităților și organismelor responsabile cu aplicarea măsurii, principalele prevederi referitoare la rolul și funcționarea acestor autorități și organisme și la procedurile pentru aplicarea cărora sunt responsabile.

(2) Țările beneficiare trebuie să comunice imediat Comisiei orice amendamente la informațiile furnizate prin îndeplinirea paragrafului 1.

(3) Comisia trebuie să studieze comunicările făcute de către țările beneficiare și trebuie să le informeze asupra concluziilor pe care intenționează să le tragă din acest moment. Trebuie să rămână în contact cu acestea cât este necesar pentru îndeplinirea prevederilor acestei secțiuni.

Secțiunea a 3-a

„Iregularitate” trebuie să semnifice orice încălcare a unei prevederi a memorandumului de finanțare, sau a unui act normativ național, rezultând dintr-un act sau omisiune a unui operator economic, care are, sau ar avea, ca rezultat prejudicierea bugetului general al comunităților datorită unei cheltuieli nejustificate.

Secțiunea a 4-a

(1) În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să raporteze Comisiei, Oficiului European anti-fraudă, orice nereguli care au fost subiectul inițierii unor investigații administrative sau judiciare.

Pentru aceasta trebuie, pe cât posibil, să dea detalii privind:

- Detalii privind măsura asistată prin ISPA;

- Prevederile care au fost încălcate, natura și suma cheltuielilor; în cazurile în care nu s-a efectuat nici o plată, sumele care ar fi fost greșit plătite dacă nu s-ar fi descoperit neregulile, cu excepția cazurilor când eroarea sau neglijența este descoperită înaintea plății și nu conduce la pedepse administrative sau judiciare;
- Suma totală și distribuția acesteia între diferitele surse de finanțare;
- Perioada în care, sau momentul în care, neregula a fost comisă;
- Practicile folosite pentru comiterea neregulii;
- Felul în care a fost descoperită neregula;
- Autoritățile naționale sau organismele care au întocmit raportul oficial cu privire la nereguli;
- Consecințele financiare, suspendarea, dacă este cazul, a plăților și posibilitățile de recuperare;
- Data și sursa primei informații care a dus la suspiciunea că se comite o neregulă, data la care a fost întocmit raportul oficial privind neregula, și unde este cazul, țara beneficiară și terțele țări implicate;
- Identitatea oricăror persoane fizice sau juridice implicate, exceptând cazurile în care asemenea informații nu au relevanță în combaterea neregulilor din cauza caracterului neregulilor în cauză.

(2) Unde unele din informațiile menționate la paragraful 1, și în particular cele care privesc practicile folosite în comiterea neregulilor și maniera în care acestea au fost descoperite nu sunt disponibile, țările beneficiare trebuie, pe cât posibil, să furnizeze informațiile lipsă când înaintează Comisiei următoarele rapoarte trimestriale privind neregulile.

(3) Dacă reglementările naționale prevăd confidențialitatea investigațiilor, comunicarea informațiilor trebuie să fie subiectul unei autorizări din partea unei instanțe judecătorești competente.

Secțiunea a 5-a

Fiecare țară beneficiară trebuie să raporteze Comisiei și, unde este necesar, statelor membre implicate, orice nereguli descoperite sau presupuse a fi existat, atunci când este de temut că:

- Acestea pot avea foarte rapid repercusiuni în afara teritoriului său și/sau
- Arată că un nou mal-practice a fost implicat (folosit)

Secțiunea a 6-a

În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia, cu referire la orice alt raport anterior întocmit sub secțiunea a 4-a, despre procedurile instituite ca urmare a neregulilor notificate anterior și a schimbărilor importante care rezultă din aceasta, incluzând:

- Sumele care au fost sau se așteaptă a fi recuperate;

- Măsurile interimare luate de țara beneficiară pentru asigurarea recuperării sumelor plătite greșit;
- Procedurile judiciare sau administrative instituite în vederea recuperării sumelor greșit plătite și pentru impunerea sancțiunilor;
- Motivele în cazul suspendării procedurilor de recuperare; pe cât posibil, Comisia trebuie notificată înainte de luarea deciziei;
- Orice suspendări a acuzărilor judiciare.

Țările beneficiare trebuie să notifice Comisiei asupra deciziilor administrative sau judiciare sau asupra principalelor motive privind suspendarea acestor proceduri.

Secțiunea a 7-a

Dacă nu există nereguli de raportat în perioada de referință, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia despre acest lucru în aceeași limită de timp stabilită în secțiunea a 4-a (1).

Secțiunea a 8-a

Atunci când autoritățile competente din țara beneficiară decid, la cererea expresă a Comisiei, să inițieze sau să continue procedurile legale în vederea recuperării sumelor greșit plătite, Comisia poate să decidă să ramburseze țării beneficiare, total sau parțial, costurile legale și costurile care decurg direct din procedurile legale, la prezentarea probelor documentare, chiar dacă procedurile nu au avut succes.

Secțiunea a 9-a

- (1) Comisia trebuie să păstreze contacte corespunzătoare cu țara beneficiară în scopul suplimentării informațiilor furnizate despre neregulile la care se face referire în secțiunea a 4-a, la procedurile menționate în secțiunea a 6-a și, în particular, la posibilitatea de recuperare.
- (2) Independent de contactele menționate în paragraful 1, Comisia trebuie să informeze țările beneficiare atunci când natura neregulii este de asemenea manieră încât sugerează că practici similare sau identice pot apărea în alte țări beneficiare.
- (3) Comisia trebuie să organizeze pentru reprezentanții țărilor beneficiare întâlniri de informare la nivelul comunității, pentru a examina împreună cu aceștia informațiile obținute conform secțiunilor a 4-a, a 5-a și a 6-a, și paragrafului 1 din această secțiune, în special cu privire la învățămintele care trebuie trase în viitor referitoare la nereguli, la măsurile de prevenire și la procedurile legale.
- (4) La cererea unei țări beneficiare sau a Comisiei, țările beneficiare și Comisia trebuie să se consulte în scopul eliminării oricărei fisuri care prejudiciază interesele Comisiei, care devine evidentă în timpul îndeplinirii prevederilor în vigoare.

Secțiunea a 10-a

Comisia trebuie să informeze cu regularitate țările beneficiare, în cadrul convenției de prevenire a fraudelor, despre ordinul de mărime al fondurilor implicate în neregulile care au fost descoperite și despre categoriile de nereguli, împărțite pe tipuri și pe sume (valoric).

Secțiunea a 11-a

- (1) Țările beneficiare și Comisia trebuie să ia toate precauțiile necesare pentru a se asigura că informațiile pe care le schimbă rămân confidențiale.
- (2) Informațiile la care se face referire în această Înțelegere nu pot fi trimise în particular altor persoane decât celor din țările beneficiare sau din cadrul instituțiilor comunitare care au, conform atribuțiilor lor, acces la acestea, decât dacă țările beneficiare care le furnizează au specificat în mod expres aceasta.
- (3) Numele persoanelor fizice sau juridice pot fi dezvăluite altor țări beneficiare sau instituții comunitare numai dacă aceasta este necesară pentru prevenirea sau pedepsirea unei nereguli sau pentru a stabili dacă o presupusă neregulă a avut loc.
- (4) Informațiile comunicate sau obținute în orice mod, potrivit acestei Înțelegeri, vor fi supuse confidențialității profesionale și vor fi protejate în același mod în care informații similare sunt protejate de legislația națională a țărilor beneficiare care le primesc și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor comunității.

În plus, aceste informații nu pot fi folosite în alt scop decât cel prevăzut în prezenta Înțelegere, decât dacă autoritățile care le-au furnizat și-au dat acordul expres, și cu condiția ca prevederile în vigoare în țările beneficiare în care se găsește autoritatea receptoare să nu interzică asemenea comunicare sau folosire.

- (5) Paragrafele de la 1 la 4 nu împiedică folosirea, în orice acțiune legală sau procedură instituită ulterior pentru neconcordanța cu regulile comunității în domeniul ajutoarelor de preaderare, a informațiilor obținute conform acestei Înțelegeri. Autoritatea competentă din țările beneficiare care a furnizat aceste informații trebuie informată dinainte de asemenea folosire.
- (6) Când o țară beneficiară notifică Comisia că o persoană fizică sau juridică, al cărui nume a fost comunicat Comisiei conform prezentei Înțelegeri, în urma anchetei ulterioare, se dovedește a nu fi fost implicată în nici o neregulă, Comisia trebuie în continuare să informeze pe toți aceia cărora le-a dezvăluit numele, conform prezentei Înțelegeri, asupra aceluși fapt. Aceste asemenea persoane nu trebuie, după aceea, să mai fie tratate, în virtutea notificărilor anterioare, ca persoane implicate în neregulă în vedere.

Secțiunea a 12-a

Sumele recuperate trebuie distribuite între țările beneficiare și Comisie în conformitate cu ratele de cofinanțare, proporțional cu cheltuielile deja făcute de acestea.

Secțiunea a 13-a

Verificările pe loc și inspecțiile efectuate pentru protejarea intereselor financiare ale comunității împotriva neregulilor, așa cum sunt definite în secțiunea a 3-a, trebuie pregătite și conduse de către Comisie în strânsă cooperare cu autoritățile competente din țările beneficiare, care vor fi notificate în timp util despre obiectul și scopul verificărilor și inspecțiilor menționate în această anexă, astfel încât autoritățile să poată acorda tot sprijinul necesar. În acest scop, oficialii țării beneficiare implicate pot participa la verificările și inspecțiile pe loc.

În plus, dacă țara beneficiară implicată dorește, verificările și inspecțiile pe loc pot fi efectuate împreună de către Comisie și autoritățile competente ale țării beneficiare.

Secțiunea a 14-a

Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate de către Comisie asupra operatorilor economici, respectiv asupra persoanelor fizice sau juridice, sau asupra altor organisme naționale cărora le este atribuită putere legală, dacă există motive să se creadă că au fost comise neregularități.

Pentru a facilita efectuarea de către Comisie a acestor verificări și inspecții, operatorilor economici trebuie să le fie solicitată o garantare a accesului la premisele, terenul, mijloacele de transport sau alte domenii, folosite în scopuri de afaceri.

Când este strict necesar pentru a stabili unde și dacă neregulile există, Comisia poate efectua verificări și inspecții la alți operatori economici implicați, pentru a avea acces la informațiile pertinente deținute de acești operatori despre faptele care fac subiectul verificărilor și inspecțiilor pe loc.

Secțiunea a 15-a

- (1) Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate în baza responsabilității și autorității Comisiei de către oficialii sau alți angajați ai acesteia, împuterniciți corespunzător în baza regulamentelor relevante ale Comisiei și numiți de aici înainte "inspectorii Comisiei". Persoanele puse la dispoziția Comisiei de către țara beneficiară ca experți naționali secundanți, pot asista la aceste verificări și inspecții.

Inspectorii Comisiei își vor exercita puterea pe baza unei autorizații care le atestă identitatea și poziția, împreună cu un document care să indice subiectul și scopul verificării și inspecției pe loc.

Conform legii comunitare aplicabile, este necesar ca ei să corespundă regulilor de procedură stabilite de legile țării beneficiare implicate.

- (2) Sub rezerva înțelegerii cu țara beneficiară, Comisia poate cere asistența oficialilor din țările beneficiare ca observatori și poate apela la alte organisme care activează sub responsabilitatea sa, să acorde asistență tehnică.

Comisia trebuie să se asigure că toți susmenționații oficiali și organisme prezintă toate garanțiile cu privire la competența tehnică, independență și respectarea secretului profesional.

Secțiunea a 16-a

- (1) Inspectorii Comisiei trebuie să aibă acces, în aceleași condiții cu inspectorii administrației naționale și în conformitate cu legislația națională, la toate informațiile și documentațiile despre operațiile implicate, care sunt necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a inspecțiilor pe loc. Aceștia se pot folosi de toate facilitățile de inspecție ca și inspectorii administrației naționale și pot copia în particular documentele relevante.

Verificările și inspecțiile pe loc pot privi, în particular:

- Registre și documente profesionale cum ar fi facturi, liste de termene și condiții, scăpări de plată, declarații ale materialelor folosite și ale muncii efectuate, documente bancare păstrate de operatorii economici, date computerizate;
- Sistemele și metodele de producție, ambalare și expediere;
- Verificări fizice privind natura și cantitatea bunurilor sau operațiilor finalizate;
- Prelevarea și verificarea de mostre;
- Progresul lucrărilor și investițiilor pentru care s-a acordat finanțarea și utilizarea investițiilor finalizate;
- Documente contabile și bugetare;
- Implementarea tehnică și financiară a proiectelor subsidiare.

- (2) Unde este cazul, este în sarcina țării beneficiare, la cererea Comisiei, să ia toate măsurile de precauție corespunzătoare, în conformitate cu legislația națională, în special pentru protejarea probelor.

Secțiunea a 17-a

- (1) Informațiile comunicate sau obținute în orice fel, conform prevederilor acestei anexe, sunt acoperite de secretul profesional și sunt protejate în același mod în care informațiile similare sunt protejate de către legislația națională a țării beneficiare care le primește și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor Comunitare.

Asemenea informații nu pot fi comunicate altor persoane în afara celor din instituțiile comunității sau din țările beneficiare a căror funcție necesită cunoașterea lor și nici nu pot fi folosite de către instituțiile comunității în alte scopuri decât cele de asigurarea unei protecții eficiente a intereselor financiare ale comunității în toate țările beneficiare. Când o țară beneficiară intenționează să folosească în alte scopuri

informațiile obținute de oficialii care participă sub autoritatea sa ca observatori la verificările și inspecțiile pe loc, trebuie să ceară aprobarea țării beneficiare de unde informația respectivă a fost obținută.

- (2) Comisia trebuie să raporteze în cel mai scurt timp posibil, către autoritățile competente ale țării pe teritoriul căreia au fost efectuate verificările și inspecțiile pe loc, despre orice fapt sau suspiciune legată de o neregulă pe care a aflat-o în cursul verificării sau inspecției pe loc. În orice moment, Comisiei i se va putea cere să informeze mai sus-menționata autoritate despre rezultatele unor asemenea verificări și inspecții.
- (3) Inspectorii Comisiei trebuie să se asigure că la întocmirea rapoartelor lor se ține seama de cerințele procedurale specificate în legislația națională a țării beneficiare implicate. Documentele materiale și probatoare specificate în secțiunea a 16-a trebuie anexate la rapoartele menționate. Rapoartele astfel întocmite trebuie să fie folosite ca probe (admisibile) în procedurile administrative sau juridice ale țării beneficiare în care folosirea lor se dovedește necesară, în același mod și în aceleași condiții ca și rapoartele întocmite de inspectorii administrației naționale. Acestea trebuie să fie subiectul aceluiași reguli de evaluare ca acelea aplicabile rapoartelor administrative întocmite de inspectorii administrației naționale și vor avea aceeași valoare ca acestea. Când o inspecție este desfășurată împreună, inspectorii naționali care au luat parte la operație vor fi rugați să contrasemneze raportul întocmit de către inspectorii Comisiei.

Secțiunea a 18-a

Când operatorii economici la care se face referire în secțiunea a 14-a, se opun unei verificări sau inspecții pe loc, țara beneficiară implicată, acționând în conformitate cu regulile naționale, trebuie să acorde inspectorilor Comisiei sprijinul necesar pentru a le permite acestora să își îndeplinească sarcinile de verificare sau inspecție pe loc.

Este de datoria țării beneficiare să ia toate măsurile necesare în conformitate cu legislația națională.

Cerințe privind informarea și publicitatea

REGULILE PRIVIND DETALIILE ÎNȚELEGERII DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE

1. *Obiectivele și scopul*

Măsurile de informare și publicitate privind asistența acordată prin ISPA au ca scop:

- să mărească conștientizarea și transparența publică față de activitățile Comunității Europene;
- să informeze potențialii beneficiari și organizațiile profesionale despre posibilitățile ISPA;

Informarea și publicitatea trebuie să privească toate proiectele pentru care ISPA asigură asistență financiară. Ținta măsurilor de informare și publicitate este de a informa publicul general și, de asemenea, potențialii beneficiari, inclusiv:

- autoritățile regionale, locale sau publice;
- partenerii sociali și economici;
- organizațiile neguvernamentale;
- operatorii și promotorii de proiect;
- orice alte părți interesate

de oportunitățile oferite de ISPA.

2. *Principii generale*

Organismele responsabile cu implementarea proiectelor ISPA (denumite aici și în continuare ca "organisme responsabile") sunt răspunzătoare pentru toate măsurile de publicitate imediate. Publicitatea trebuie condusă în cooperare cu departamentele Comisiei, care vor fi informate de măsurile luate în acest scop.

Organismul responsabil trebuie să ia toate măsurile administrative necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a acestor aranjamente și să colaboreze cu departamentele Comisiei.

Măsurile de informare și publicitate trebuie luate în timp util, imediat după ce asistența ISPA este aprobată. Comisia își rezervă dreptul să inițieze procedura de restrângere, suspendare sau anulare a asistenței ISPA, dacă țara beneficiară nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezenta anexă.

3. *Îndrumări privind activitățile de informare și publicitate*

În afara regulilor detaliate stabilite la punctul 4, următoarele principii trebuie aplicate în conformitate cu toate măsurile de informare și publicitate:

3.1. Media

Organismul responsabil trebuie să informeze media în cel mai corespunzător mod despre acțiunile cofinanțate prin ISPA. Participarea Comunității Europene va fi reflectată exact în aceste informări.

Pentru aceasta, lansarea formală a proiectelor și fazele importante ale implementării lor vor face subiectul unor măsuri de informare, în special în mijloacele media regionale (presă, radio și televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegațiile Comisiei în țările beneficiare implicate.

3.2. Acțiunile de informare

Organizarea acțiunilor de informare cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții legate de implementarea proiectelor parțial finanțate prin ISPA trebuie să menționeze explicit participarea Comunității Europene. Trebuie să se beneficieze de această oportunitate pentru a se expune steagul Comunității Europene în sălile de conferință și emblema Comunității Europene pe documente. Delegațiile Comisiei în țările beneficiare trebuie să sprijine, dacă este necesar, organizarea și desfășurarea unor asemenea evenimente.

3.3. Material informativ

Publicațiile (cum ar fi broșuri și prospecte) despre proiecte sau măsuri similare trebuie să conțină pe copertă o indicație clară a emblemei Comunității Europene când se folosește și o emblemă națională, regională sau locală.

Când publicația include o prefață, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă din țara beneficiară cât și, din partea Comisiei, de membrul comisiei responsabil sau de către un reprezentant desemnat, pentru a asigura faptul că participarea Comunității Europene este clară. Aceste publicații trebuie să facă referiri la organismele responsabile pentru informarea părților interesate.

Principiile sus-menționate se vor aplica de asemenea și materialelor audio vizuale sau de pe paginile de internet.

4. *Obligații ale țărilor beneficiare*

Informarea și publicitatea trebuie să facă obiectul unui șir coerent de măsuri definite de către organismul responsabil în colaborare cu Comisia, pe durata proiectului. Țările beneficiare trebuie să se asigure că reprezentanții Comisiei, inclusiv Delegațiile sale sunt corect implicate în cele mai importante activități legate de ISPA.

Când proiectele sunt implementate, organismul responsabil trebuie să ia următoarele măsuri care să indice participarea ISPA în proiectele menționate:

a) Informarea referitoare la proiect

Măsurile de informare și publicitate prompte trebuie luate pentru a conștientiza publicul general de asistența acordată de Comunitatea Europeană prin ISPA. Organismul responsabil trebuie să publice conținutul proiectelor în cea mai adecvată formă și să se asigure că asemenea documente sunt difuzate către media locală și regională și să le țină la dispoziția părților interesate. Măsurile prompte vor include:

- plăci de avizare ridicate la locul lucrărilor;
- plăci comemorative permanente pentru infrastructurile accesibile publicului general

ambele fiind instalate în conformitate cu aranjamentele speciale privind informarea pe teren, detaliate mai jos.

b) Informații generale referitoare la ISPA

În plus față de punctul (a), organismul responsabil, împreună cu coordonatorul național ISPA, este responsabil pentru difuzarea regulată a informațiilor generale despre asistența ISPA alocată țării lor, subliniind implementarea proiectelor și rezultatele obținute. Această informare generală trebuie să aibă loc cel puțin o dată pe an și să fie făcută disponibilă Comisiei pentru raportul anual. Informarea va avea forma unor broșuri de interes general, material profesional audio video (de exemplu videoclip) și conferințe de înștiințare la un nivel corespunzător. Informarea trebuie să grupeze proiectele după natura lor și/sau să se focalizeze pe proiectele de interes relevant. Trebuie actualizată anual și transmisă către televiziunile sau posturile de radio naționale și regionale, către Comisie și, la cerere, către alte părți interesate, așa cum sunt definite în paragraful 1.

5. Activitatea comitetelor de monitorizare

- Comitetele de monitorizare trebuie să se asigure că există informații adecvate cu privire la activitatea lor. În acest scop, fiecare comitet de monitorizare trebuie să informeze media, cât de des consideră necesar, despre progresul proiectului(elor) pentru care sunt responsabile. Președintele va fi responsabil pentru contactele cu media și va fi asistat de către reprezentanții Comisiei.
- Pregătirile corespunzătoare vor fi făcute de asemenea în colaborare cu Comisia și cu Delegațiile acesteia în țările beneficiare, atunci când au loc evenimente importante cum ar fi întâlniri la nivel înalt sau inaugurări.

- Reprezentanții Comisiei în comitetele de monitorizare, în colaborare cu organismele responsabile, vor asigura concordanța cu prevederile adoptate privind publicitatea, în special acelea care privesc plăcile de avizare și plăcile comemorative (vezi prevederile de mai jos).
- Măsurile de informare și publicitate și probele adecvate, cum sunt fotografiile, trebuie să fie înmânate Președintelui de către organismul responsabil. Copii ale unor asemenea materiale vor fi transmise Comisiei.
- Președintele Comitetelelor trebuie să înainteze Comisiei toate informațiile necesare a se avea în vedere la întocmirea raportului anual al acesteia.

6. Prevederi finale

Organismul responsabil poate, în orice moment, să desfășoare acțiuni suplimentare pe care le consideră necesare.

Acesta trebuie să consulte Comisia și să o informeze despre inițiativele pe care le are în așa fel încât Comisia să poată participa corespunzător la îndeplinirea acestora.

Pentru a facilita implementarea acestor prevederi, Comisia, va putea asigura asistență adecvată și va putea întocmi îndrumări detaliate.

Măsuri speciale privind plăcile de avizare și pe cele comemorative

Pentru a asigura vizibilitatea proiectelor ISPA, țările beneficiare se vor asigura că sunt îndeplinite următoarele măsuri de informare și publicitate:

1. Plăcile de avizare

Plăcile de avizare vor fi ridicate la locul de desfășurare a lucrărilor pentru proiectele finanțate prin ISPA. Asemenea plăci de avizare trebuie să cuprindă un spațiu rezervat indicațiilor privind participarea Comunității Europene.

Plăcile de avizare trebuie să aibă o dimensiune potrivită cu scala operațiilor desfășurate.

Selecția plăcii de avizare rezervată Comunității Europene trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- trebuie să ocupe cel puțin 50 % din suprafața totală a plăcii de avizare;
- trebuie să poarte emblema standard a Comunității Europene și să cuprindă textul următor, așa cum este prezentat în tabelul atașat.

Atunci când organismul responsabil nu ridică propria sa placă de avizare care să anunțe implicarea acestuia în finanțarea proiectului, asistența acordată de Comunitatea Europeană trebuie anunțată pe o placă de avizare specială. În asemenea cazuri,

prevederile sus-menționate referitoare la partea Comisiei Europene se aplică prin analogie.

Plăcile de avizare trebuie înlăturate nu mai târziu de 6 luni de la data finalizării lucrărilor și înlocuită de o placă comemorativă, în conformitate cu prevederile de la punctul 2.

2. Plăcile comemorative

Plăci comemorative permanente trebuie plasate pe teren, și trebuie să fie accesibile publicului general. În afara emblemei Comunității Europene asemenea plăci trebuie să menționeze contribuția Comunității Europene la proiect.

Trebuie folosit textul următor ca model pentru conținutul cerut:

“Acest proiect a fost cofinanțat cu % de către Comunitatea Europeană. La finalul lucrării în ..... (se menționează anul), costul total al proiectului a fost de ..... (moneda națională), și contribuția totală a Comunității Europene a fost de ..... (moneda națională).”

= EXEMPLU =

Titlul proiectului	
Localizarea	
<div style="border: 1px solid black; display: inline-block; padding: 2px;">Emblema Uniunii Europene</div>	Finanțat de:
	Uniunea Europeană (asistență) .... euro .... (moneda națională)
	IFI (împrumut) .... euro .... (moneda națională)
	..... (moneda națională)
Autoritatea de implementare:	{Ministerul...} {Agenția...}
Beneficiar:	{Numele beneficiarului}
Supervizare și management:	{Numele firmei}
Contractant:	{Numele contractantului}

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro
